

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMAGT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Majoor der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Majoor van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

A. Q. H. DIJXHOORN, Majoor der Infanterie.

P. W. PIETERS, Ritmeester der huzaren, adjudant van den Directeur Hoogere Krijgsschool.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie, Lid der Commissie van proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784

Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—

Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

106de JAAR No. 6

NADRUK VERBODEN

JUNI 1937

INHOUD.

	Blz.
Wat kan de nieuwe Deutsche Weermacht ons leeren?, door M. v. LOKHORST....	214
De Gevechten in Guadalajara 8—23 Maart 1937, door M. R. H. CALMEIJER....	221
De Wederopbouw van ons Leger, door H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER.....	229
Nieuwe Uitgaven.....	233, 241, 246
HINDENBURG, door P. J. ERKENS	234
Gasbescherming, door TH. A. J. VAN ERP	238
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht.....	242
Uit de Vakpers	249

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1937

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMAGT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Majoor der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Majoor van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

A. Q. H. DIJXHOORN, Majoor der Infanterie.

P. W. PIETERS, Ritmeester der huzaren, adjudant van den Directeur Hoogere Krijgsschool.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie, Lid der Commissie van proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784

Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—

Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

106de JAAR No. 6

NADRUK VERBODEN

JUNI 1937

INHOUD.

	Blz.
Wat kan de nieuwe Deutsche Weermacht ons leeren?, door M. v. LOKHORST....	214
De Gevechten in Guadalajara 8—23 Maart 1937, door M. R. H. CALMEIJER....	221
De Wederopbouw van ons Leger, door H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER.....	229
Nieuwe Uitgaven.....	233, 241, 246
HINDENBURG, door P. J. ERKENS	234
Gasbescherming, door TH. A. J. VAN ERP	238
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht.....	242
Uit de Vakpers	249

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1937

WAT KAN DE NIEUWE DUITSCHE WEERMACHT ONS LEEREN?

DOOR M. VAN LOKHORST,
Reserve-kapitein der Infanterie.

INLEIDING.

Vele jaren heeft de wereld gewacht of de eindelooze besprekingen over ontwapening eindelijk enig resultaat zouden hebben!

De uitdrukking „ontwapening” schoot daarbij reeds van den aanvang af ver over het doel heen en wekte bij millioenen menschen geheel onjuiste verwachtingen. Een kleine vermindering van de bestaande bewapeningen, ja zelfs reeds een rustig maathouden in de vermeerdering der bewapeningen, had aan de angstige menschheid ontspanning kunnen brengen. Maar de mentaliteit der fel tegenover elkaar staande en elkaar wantrouwende staten is van dien aard, dat — alle conferenties ten spijt — nagenoeg alle staten der wereld de weermachten versterken, soms zelfs in koortsachtig tempo. Nu dat — helaas — eenmaal zoo is, kan en mag Nederland niet langer achterblijven, wil het niet onder den voet worden geloopt. Reeds TE lang is er gewacht met de verbetering van onze weermacht, waardoor groote achterstand is ontstaan.

Zelfs ZWITSERLAND is ons in dit opzicht al voor geweest. Tot nog toe bestond het Zwitsersche leger uit 6 divisies en 5 bergbrigades. Volgens krantenberichten zal deze macht den ten Januari 1938 uitgebreid zijn tot 3 legerkorpsen, elk bestaande uit 3 divisies en 1 bergbrigade (totaal dus 9 divisies en drie bergbrigades), terwijl dan bovendien nog eenige lichte brigades, 2 à 3 artillerieregimenten en verdere speciale troepenafdeelingen zullen zijn opgericht en de grensbeveiliging op geheel nieuwe leest zal zijn geschoeid.

RUSLAND, JAPAN, DE VEREENIGDE STATEN, GROOT BRITANNIE, FRANKRIJK, TSJECHOSLOWAKIJE en zelfs BELGIË geven enorme sommen uit voor snelle uitbreiding en versterking der weermiddelen. Vermoedelijk zal de oorlogssterkte van het Belgische leger weldra 600.000 man bedragen, terwijl reeds nu de vredessterkte meer dan tweemaal de Nederlandsche vredessterkte overtreft.

Het is dan ook voor Nederland van belang na te gaan wat andere staten voor hunne weermachten doen en welke lessen daaruit voor ons zijn te trekken. De kennis van hetgeen in den vreemde geschiedt heeft echter voor ons alleen dan waarde, als wij er ook ons voordeel mee weten te doen. Moge daarom dit artikel meehelpen tot daden over te gaan.

Ten opzichte van het besprokene kan geen land ter wereld voor ons leerzamer zijn dan DUITSCHLAND. Daar toch worden de kleine vloot en het kleine vrijwilligersleger, die het verdrag van Versailles hadden toegestaan, snel her-

schapen in een imposante zeemacht en in een lucht- en landmacht, die — gebruik makende van het nieuwste en beste op technisch en tactisch gebied — weldra toonaangevend zullen zijn.

In DUITSCHLAND heeft men verschillende onderdeelen van de weermacht (bijv. de luchtmacht en de pantsertroepen) van den grond af moeten opbouwen. Daar er ook in Nederland heel wat nieuw geschapen en veel gereorganiseerd zal moeten worden, bestaat er dus gereede aanleiding de beide weermachten met elkaar te vergelijken. Dat wil dit artikel — op bescheiden schaal — dan ook doen, met dien verstande, dat de zeemachten buiten beschouwing gelaten worden. Een zeeofficier zal dat ongetwijfeld beter kunnen doen.

Van de hand van onzen tegenwoordigen Commandant van het Veldleger, Luitenant-generaal J. J. G. BARON VAN VOORST TOT VOORST is in 1936 een rijk gedocumenteerde studie, getiteld „*De Deutsche Herbewapening*”, verschenen.

Dankbaar daarvan gebruik makende, wordt dus, teneinde niet in herhalingen te vervallen, allereerst naar deze studie verwezen. Dit artikel wil bedoelde studie hier en daar aanvullen, waar het pas geeft onderstrepen en verder nagaan wat voor Nederland uit het Duitsche voorbeeld valt te leeren.

Ter verkrijging van een volledig overzicht zij de aandachtige bestudeering van vorenbedoelde studie hier dringend aanbevolen.

A. ALGEMEENE BESCHOUWINGEN.

1. Organisatie van de hoogste bevelvoering.

In DUITSCHLAND is de opperbevelhebber van de weermacht (land-, lucht- en zeemacht) tevens minister van oorlog, terwijl de opperbevelhebber van de luchtmacht tevens minister van luchtvaart is, in welke laatste functie ook de geheele civiele luchtvaart onder zijn ressort behoort.

Hierdoor worden tal van remmende factoren, zooals die te onzent voorkomen, uitgeschakeld; de geheele voorbereiding van het gansche oorlogsapparaat is hierdoor in vredetijd in de handen van hen, die in oorlogstijd de leiding zullen hebben. De voordeelen zijn zoo in het oog loopend, dat wij slechts kunnen wenschen, dat ook in NEDERLAND een gecentraliseerde hoogste bevelvoering verzekerd worde.

2. Legerorganisatie.

Ook het XIe en XIIe Legerkorps, met de daarbij behoorende 6 divisies, zijn thans gevormd.

Het XIe L.K. heeft als standplaats HANNOVER en het XIIe L.K. WIESBADEN.

3. Dienstplicht en eerste oefentijd.

Als een volk klaar voor oogen heeft wát het beteekent de onafhankelijkheid te moeten verliezen, dan zal het ook bereid zijn, reeds in vredetijd groote offers voor het behoud dier onafhankelijkheid te brengen.

Het tegenovergestelde is echter ook waar. En aan de mate van bereidheid om reeds in vredetijd groote offers zonder morren te brengen, kan men dus nagaan of een volk wel goed doordrongen is van de consequenties, die het verlies der onafhankelijkheid meebrengt. In NEDERLAND kan er nog wel wat voor worden gedaan om een juist besef van het bovenstaande in alle lagen van de bevolking te doen doordringen.

Men bedenke daarbij ook het volgende.

De mensch raakt aan bijna elk gevaar gewend. Wat hem echter angst aanjaagt, dat is het geheimzinnige en onverwachte. En zoo is het ook met een volk. Wanneer een volk zich terdege heeft voorbereid op de verdediging van de eigen onafhankelijkheid en zich dus vertrouwd heeft gemaakt met de *mogelijkheid* van een oorlog, dan zal een eventueel uitbrekende oorlog dat volk bereid vinden tot het uiterste zijn krachten in te spannen tot behoud van heilige rechten.

Heeft echter een volk zich niet voldoende vertrouwd gemaakt met een intensieve landsverdediging, dan zal reeds het uitbreken van een oorlog voldoende zijn om de weerkracht van dat volk gedeeltelijk te verlammen.

De consequentie van een goed begrip van het bovenstaande behoort dus te zijn: „*algemeene dienstplicht*”. In Duitschland bestaat deze dan ook.

De verplichting, die ook te onzent de grondwet aan iederen Nederlander oplegt, om mee te werken aan de landsverdediging, is bij ons echter practisch nog steeds een doode letter gebleven. Is men te onzent waarlijk door-drongen van de *noodzaak* het volk in alle geledingen mee te doen werken ter handhaving van de onafhankelijkheid, dan is ook in NEDERLAND maar één juiste oplossing van dit vraagstuk (dat geen vraagstuk behoorde te zijn) mogelijk en wel: „*algemeene dienstplicht*”. Hopen we, dat het — eindelijk — weldra zoover komt, dat de zeer onzedelijke loting voor de hoogste vaderlandsche verplichting voorgoed tot het verleden zal behooren. Daarmee zal dan de voornaamste oorzaak der onvoldoende populariteit van onze weermacht zijn weggenomen.

Er is nog een tweede reden, speciaal voor NEDERLAND, om algemeene dienstplicht niet langer uit te stellen, namelijk het schrikbarende hooge percentage der jaarlijks voor den militairen dienst afgekeurden.

Niet minder dan 40 ten honderd jongelieden worden in NEDERLAND gemiddeld afgekeurd. Hieronder volgen nu — ter vergelijking — cijfers, ontleend aan een artikel van den Oberfeldarzt DR. HANS MÜLLER in het „*Jahrbuch des deutschen Heeres 1937*”.

In 1935 was de uitslag van de keuring voor den dienstplicht in DUISCHLAND als volgt:

goedgekeurd	75,91 %	
voorwaardelijk goedgek.	6,23 %	(deze categorie krijgt een korte opleiding)
tijdelijk afgekeurd	6,18 %	(weerplichtig na latere goedkeuring).
gedeeltelijk goedgekeurd	8,47 %	(zijn dus voor bepaalde diensten wel beschikbaar)
afgekeurd voor den dienst met de wapenen	2,04 %	(zijn dus voor ongewapende diensten beschikbaar)
geheel afgekeurd	1,17 %	

Dit zeer goede resultaat werd verkregen met de dienstplichtigen van 1935, welke dienstplichtigen dus gedurende den grooten oorlog zijn geboren en waarbij men derhalve betrekkelijk veel gevolgen van ondervoeding en geschokte zenuwen zou mogen verwachten.

Zelfs al zouden de Duitsche doktoren minder scherp keuren dan de Nederlandsche, dan nog zijn de verschillen TE groot.

Ook deze omstandigheid zij een prikkel niet te peuterig te zijn met de berekening van de grootte der jaarlijksche lichting en beter is het *alle* beschikbare goedgekeurden ook de gelegenheid te geven door dienst onder de wapenen

hunne gezondheid op peil te houden en te vergrooten. Juist op den leeftijd van 20 à 21 jaren is zoo'n gezondheidskuur (lichaamsoefening in de frissche lucht) en het gewennen aan eenvoudig en kameraadschappelijk leven, onder een strenge, maar humane tucht, een geschenk van hooge lichamelijke en moreele waarde, dat men den jongen menschen op hun verdere leven meegeeft en dat ook den staat niet anders dan ten goede kan komen.

En nog twee gevolgtrekkingen moeten gemaakt worden.

In de eerste plaats zal er hoog noodig iets moeten gebeuren om de volksgezondheid en daarmee de volkskracht op hooger peil te brengen. Er zal voor gezorgd dienen te worden, dat het aantal afgekeurden allengs MOET terugloopen, niet in de eerste plaats in het belang van de landsverdediging, maar voor het geluk in uitgebreiden zin van heel het volk.

In de tweede plaats is het toch zeker niet noodig *alle* afgekeurden uit te sluiten van elken vorm van deelneming aan de handhaving der onafhankelijkheid. Ook in NEDERLAND zullen gedeeltelijk afgekeurden nog wel diensten ten behoeve der landsverdediging kunnen verrichten. Ook voor hen, evenals voor alle vrijgeloten, is het gewenscht, dat hun het voorrecht van een gezondheids- en tuchtkuur niet worde onthouden. Ook daardoor zou onze weermacht slechts aan populariteit kunnen winnen en zou het besef, dat dienstplicht een heilige plicht is, dieper wortel schieten.

Allereerst echter dient de loting te worden afgeschaft. De loting is niet slechts een onzedelijk, maar bovendien een ondeugdelijk middel, dat vele goede krachten — soms zelfs tegen eigen verlangen in — uitsluit van de landsverdediging, terwijl vele ongewenschte elementen worden toegelaten. Deze ongewenschte elementen maken wellicht later van hetgeen hun in de weermacht is geleerd, gebruik om het volk te schaden, of — erger nog — de fundamenten van den staat te ondergraven. In DUITSCHLAND sluit men dan ook de zoogenaamde „*Wehrunwürdigen*” uit.

Wordt de loting eindelijk afgeschaft, dan zal men goed doen geen getallen over de sterkte der jaarlijksche lichten meer te publiceeren. Want daardoor laten wij het buitenland bij ons in de kaart zien.

Er zij hier meteen op gewezen, *dat in het algemeen meer geheimhouding in zaken, de landsverdediging betreffende, dient te worden betracht.*

Debatten in de Kamers en verslagen in de pers over details der landsverdediging en der weermacht zijn meestal ongewenscht en veelal schadelijk.

In de Duitse voorschriften wordt aan elken soldaat nadrukkelijk de verplichting opgelegd te zwiigen over militaire aangelegenheden, ook wanneer zij nietig schijnen en ook wanneer het familieden of bekenden aangaat. Aan iederen soldaat wordt geleerd hoe moet worden gehandeld met spionnen. Voorwaar een navolgenswaardig voorbeeld en hoe meer haast men met de verwerkelijking make, hoe beter.

Nu kan men den soldaat des te beter doordringen van deze en andere militaire plichten, naarmate de eerste oefentijd langer is. Ook de band tusschen aanvoerders en ondergeschikten wordt dan degelijker gelegd en zal dus langer blijven nawerken en vooral de tucht wordt beter ingeleefd. Bovendien kan de eerste oefentijd uitstekend worden benut om alle deelen der bevolking in nauwe aanraking met elkaar te brengen en daardoor meer waardeering voor elkaar bij te brengen. Doch dan moet men niet aanstonds bij den aanvang van den eersten oefentijd de officiersadspiranten uit den troep halen. In DUITSCHLAND dienen alle officiersadspiranten, dus ook de aanstaande beroeps-officieren, ja zelfs de aanstaande militaire doktoren en paardenartsen, Vóór

ALLES, EERST met de wapenen IN den troep. Bij de officiersopleiding wordt daarop teruggekomen.

Dat alles heeft er waarschijnlijk de Duitse regeering toe gebracht om reeds in 1936 den tweejarigen eerste-oefentijd in te voeren.

De Majoor van den generalen staf HASSO VON WEDEL schrijft in zijn artikel „Heeresbau 1936”, in het „Jahrbuch des deutschen Heeres 1937”, hierover o.m. het volgende:

„Het ligt voor de hand, dat men in twee jaren den soldaat, vooral als men de groote technische volkomenheid der bewapening en uitrusting van moderne legers in aanmerking neemt, beter kan opleiden en OPVOEDEN dan in één jaar mogelijk is. De tweejarige eerste-oefentijd beteekent een groote waardevermeerdering van ons leger. Een groot nadeel van den eenjarigen eerste-oefentijd was de omstandigheid, dat telkens na het met groot verlot gaan van een lichter, de slagvaardigheid van het leger ernstig was verzwakt. En de ervaring leert, dat dergelijke zwakteperioden kunnen worden benut voor vreemde inmenging. Met de invoering van den tweejarigen eerste-oefentijd is dit gevaar verdwenen. Hier komt nog bij, dat wij met de verlenging van onzen eerste-oefentijd het voorbeeld van onze voornaamste bureu, zooals Frankrijk, Tsjecho-Slowakije en België ¹⁾ volgen; zij allen hebben reeds vroeger dezen maatregel genomen.”

Andere militaire schrijvers (zooals bijv. de Luitenant-kolonel FOERTSCH) zijn van oordeel, dat het *onmogelijk* is den rekrut in één jaar tijds alles grondig te leeren en dat dus reeds alleen daarom verlenging van den eerste-oefentijd *noodzakelijk* was.

In Nederland daarentegen heeft men tot nog toe gemeend, dat een eerste-oefentijd van vijf en een halve maand voldoende was. Zelfs al zou dat waar zijn (wat het echter NIET is), dan is het toch duidelijk, dat in minder dan een half jaar tijds geen blijvende band kan worden gelegd tusschen aanvoerders en ondergeschikten en evenmin is het mogelijk een zoodanige tucht in den troep te doen inleven, dat deze ook vele jaren na den eerste-oefentijd eventueel aan de demoraliserende invloeden van den modernen oorlog krachtig het hoofd zal weten te bieden.

Wel is het begrijpelijk, dat kleinere staten — uit economische overwegingen — zich niet de luxe van een algemeen tweejarigen eerste-oefentijd kunnen veroorloven. Maar vast staat, dat dan één jaar toch *minstens* noodig is, temeer, daar onze mannen NIET voorgeoefend in de weermacht komen, zooals in DUITSCHLAND WEL het geval is. (*Hitlerjugend* en *Arbeitsdienst*).

Met *minstens* een jaar eerste-oefentijd kan in Nederland worden genoeg genomen, echter alleen wanneer bij bijzondere deelen van de weermacht (bijv. de luchtmacht, de zeemacht, de luchtafweer, de pantsertroepen, de grens-, kust- en vestingbewaking, de bereden korpsen, gemotoriseerde afdeelingen, enz.) een veel langere eerste-oefentijd wordt gevorderd, terwijl bovendien de opkomst der lichten in twee gedeelten, een half jaar na elkaar, zou moeten

¹⁾ BELGIE wordt dus wel in het buitenland voor „vol” aangezien. Zoo treft het ook, dat in de z.g.n. „Fibel” (leerboekjes) voor den soldaat, foto's zijn opgenomen van Fransche, Italiaansche, Engelsche, Poolsche, Russische, Tsjecho-Slowaaksche en Belgische soldaten om den Duitschen soldaat de uniform van beduidende militaire mogendheden te doen kennen. Foto's van soldaten uit Denemarken, Zwitserland en Nederland zoekt men echter tevergeefs, hoewel deze drie landen toch aan Duitschland grenzen. Zoo is wel duidelijk tot uiting gebracht het verschil in waardeering van België en Nederland als militaire macht.

plaats hebben, ten einde te allen tijde althans over eenigszins geoefende troepen te kunnen beschikken.

Elk vak vordert grondige opleiding en tijd van inleven, maar in NEDERLAND hebben tot nog toe te velen gedacht, dat het militaire vak wel met een z.g. Franschen slag zou kunnen worden geleerd en dat tijd van inleven daarvoor overbodig zou zijn. Het is de hoogste tijd, dat aan dergelijke opvattingen krachtig het hoofd worde geboden, want zij ondermijnen de bereidwilligheid om offers te brengen meer dan een rechtstreeksche communistische propaganda zou kunnen doen. De pers, de radio, de film, het theater en vooral het onderwijs kunnen op dit terrein een dankbare taak vinden.

Een taak, die tot nog toe vrijwel werd verwaarloosd.

4. Leeftijd van manschappen en kader.

De actieve dienstdienst begint in DUITSCHLAND in het jaar, dat het 20e levensjaar wordt voltooid (wel is het geoorloofd reeds eerder vrijwilliger te worden). Deze actieve dienstdienst duurt tot het 35e levensjaar, waarna tot het 45e levensjaar de dienst in de landweer volgt, terwijl boven den 45-jarigen leeftijd de mannen ter beschikking van den landstorm blijven. De leeftijd naar boven is daarbij onbegrensd, hetgeen alleszins juist is, daar vele 70-jarigen weerbaarder zijn dan sommige 40-jarigen. Bovendien kent DUITSCHLAND nog de *Ersatzreserve I*, waarin de „überzählige” goedgekeurden worden opgenomen en de *Ersatzreserve II*, waarin de gedeeltelijk goedgekeurden en alle andere weerplichtigen, die niet reeds zijn ingedeeld, worden opgenomen (de „Wehrwürdigen” niet).

In Nederland heeft het euvel van de loting en te ruime vrijstelling voor de grootste vaderlandsche plicht tengevolge, dat kleine lichten zeer lang ter beschikking moeten blijven, terwijl vele gezonde jonge mannen werkloos blijven toezien. Door dit funeste systeem beschikken we niet over de geheele mannelijke jeugd, die door grootere lichamelijke geschiktheid en door de omstandigheid, dat meestal nog geen eigen gezin gevormd is, uiteraard voor den dienst te velde juist het meest geschikt is. Hoe meer Nederlanders dienen, hoe korter de mannen ter beschikking der actieve korpsen kunnen blijven.

Wat nu de officieren betreft, het nieuwe Duitse leger heeft het groote voordeel ook over jonge aanvoerders te beschikken.

Luitenant-kolonel FOERTSCH schrijft in het „*Jahrbuch des deutschen Heeres 1937*” o.m.:

„Ons officierskorps is jong, gedeeltelijk zelfs zeer jong. Dat is een groot voordeel. Moet hier en daar — zooals in den oorlog — de ervaring eerst verworven worden, het groote uithoudingsvermogen van het lichaam en de meerdere elasticiteit van den geest der jongeren wegen ruimschoots tegen de meerdere ervaring der ouderen op. Er zijn geen oude orders, die men uit bestofte kasten zou kunnen halen, om na te lezen hoe men dit of dat vroeger deed. En dat is goed zoo! Het behoedt ons voor bureaucratie en dwingt tot scheppend handelen. Een frissche wind waait over de kazerne-plaatsen en oefenterreinen en door de militaire bureaux! . . .”

Een groot deel der Nederlandsche officieren in de subalterne en hoofd-officiersrangen is eigenlijk te oud. Zij dienen niet zelden 25 à 30 jaren in de ondergeschikte luitenanten en kapiteinsrangen en vinden dan dus te weinig gelegenheid tot ontplooiing van gaven, die juist op den leeftijd van ongeveer 35 tot ongeveer 55 jaren het meest tot ontplooiing dringen. Op veelal ruim 50-jarigen leeftijd eerst tot den majoorrang bevorderd, gaan daarna de weinige

uitverkorenen in snel tempo de hoofdofficiers en generaalsrang en door.

Een goede toestand echter eischt, dat althans de beroepsofficieren tamelijk kort in de subalterne rangen dienen en dat de belangrijke posten van regiments en hogere commandanten juist lang door dezelfde personen bezet blijven, om stabiliteit en rust in de bevelvoering te verzekeren. In vreedstijd dient de kapiteinsrang op ruim 30-jarigen leeftijd en de majoorsrang *in den regel* op uiterlijk 40-jarigen leeftijd bereikt te kunnen worden.

Daarna blijven voor de besten nog 20 jaren over om in de belangrijke hoofdofficiers- en generaalsrang en te dienen.

Geschiedt dat niet, dan ontstaat het gevaar, dat men ook in de hogere rangen later nog teveel het beeld van de compagnie (c.q. de batterij of het eskadron) als „het” beeld van militaire belangrijkheid voor oogen heeft. En daarvoor is te onzent nog meer aanleiding, daar de grootere onderdeelen het grootste deel van het jaar te weinig manschappen hebben, zoodat het typische militaire handwerk eigenlijk alleen maar het geheele jaar door in de kleinere onderdeelen wordt beoefend.

De middelbare en hogere rangen dienen dus vroeger te kunnen worden bereikt dan thans mogelijk is. Maar dat wil NIET zeggen, dat alle ouderen per se daaruit geweerd zouden moeten worden en leeftijdsgrenzen voor het bereiken van bepaalde rangen dienen derhalve NIET te worden gesteld. Het stellen van leeftijdsgrenzen voor bevordering is een even ondeugdelijk middel als loting. Menig man van 53 jaar zal toch lichamelijk en geestelijk nog goed meetellen en zal soms krachtiger, flinker en geestdriftiger zijn dan vele jongeren. Heeft hij daarbij een hoogstaand en vast karakter, dan verspert men door de thans geldende leeftijdsgrens aan uitstekende krachten den weg naar de hoofdofficiersrang, terwijl minder geschikten wel bevorderd worden, uitsluitend omdat zij den bedoelden leeftijdsgrens nog niet hebben overschreden.

Moesten nu de voor den majoorsrang te oud geachte kapiteins ook consequent het leger verlaten, dan ware in deze heele ondeugdelijke regeling althans nog eenig systeem te zien. Maar het tegendeel is waar: zij blijven als kapitein door dienen. Zij worden dus te oud geacht voor majoor, maar blijkbaar nog jong genoeg voor de kapiteinsfunctie, die, althans bij de onbereden wapens te onzent, hogere lichamelijke eischen stelt, daar de compagniescommandanten — in tegenstelling met het Duitsche leger — niet bereden zijn.

Het is dan ook alleszins terecht, dat de Duitschers een onoverwinnelijken afkeer hebben van „verschwommene” formaties, die bovendien nog een goede practische oefening der talrijke reserveofficieren geducht in den weg staan en de moeilijkheden der mobilisatie geweldig vergrooten.

De geschetste groote nadeelen der thans in Nederland heerschende toestanden zullen zoo spoedig mogelijk moeten verdwijnen. Aan een capitulantenstelsel ook voor officieren zal daarbij wel niet te ontkomen zijn.

Hoofdzaak is, dat te nemen maatregelen soepel en elastisch moeten zijn en niet door starheid de belangen van de weermacht schaden. Men dient te allen tijde over de beste menschen op de juiste plaatsen te kunnen beschikken en leeftijdsgrenzen mogen dit juiste beginsel niet te niet doen.

Hoe belangrijk ook, er kan thans op dit onderwerp niet verder worden ingegaan. In dit artikel moet er mee worden volstaan een groot euvel te hebben belicht.

Voor de onderofficieren geldt in hoofdzaak hetzelfde, als hierboven voor de officieren is behandeld.

(Wordt vervolgd.)

DE GEVECHTEN IN GUADALAJARA 8—23 MAART 1937

DOOR M. R. H. CALMEIJER,

Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar aan de H.K.S.

In den WERELDOORLOG heerschten de mitrailleurs oppermachtig op het slagveld, drukten de strijders in den grond en verlamden de beweging. De oude wapenen, hoezeer volmaakt en vermeerderd, bleken onmachtig de verstarde fronten te verbreken en ruimte te scheppen voor de manoeuvre. Voortbouwende op hetgeen reeds in de laatste oorlogsmaanden was beproefd, werd na November 1918 allerwege het streven gericht op het scheppen van een *offensieve vuurkracht*, in staat de mitrailleurs achter hun dekkingen te treffen alvorens zelf door den mitrailleurbundel te zijn doorzeefd. Kanonnen en mitrailleurs werden met pantser omhuld en door rupsbanden beweeglijk gemaakt om den vijand op korten afstand met hun vuur te kunnen bestoken, het aantal krombaanvuurwapenen werd opgevoerd, het luchtwapen werd mede ontwikkeld om den gedekten tegenstander van boven aan te grijpen. Al deze maatregelen wekten echter tegenmaatregelen: het pantserafweergeschut werd in snel toenemend aantal ingevoerd, het aantal mitrailleurs nog vermeerderd, het luchtafweergeschut verbeterd.

Naar welke zijde neigt thans de schaal? Is de huidige bewapening in staat den wil van den Veldheer tot uiting te brengen of schampen zijn verbeterde aanvalswapenen wederom af op het evenzeer verbeterde pantser? Elke beschouwing hierover is speculatief en subjectief, slechts de werkelijkheid kan het uitwijzen.

In ABESSYNIË werd voor het eerst een moderne bewapening in het veld gebracht, het vuur op den grond en uit de lucht, honderdvoudig overmachtig op dat van de tegenpartij, brak elken weerstand. Ongetwijfeld is de wijze, waarop de hedendaagsche wapenen aldaar werden gebruikt en gecombineerd en waarop de terreinmoeilijkheden werden overwonnen, onze belangstelling waard, vooral die van onze overzeesche strijdmacht. Een proefondervindelijk inzicht in de verhouding tusschen offensieve en defensieve vuurkracht, kan deze strijd tusschen materieel met moreel eenerzijds en moreel zonder materieel anderzijds ons echter niet geven.

Meer aanwijzingen biedt in dit opzicht DE STRIJD IN SPANJE, in het bijzonder sedert beide partijen door geestverwante buitenlandsche machten in het bezit zijn gekomen van modern materiaal, dat in het Spaansche leger zelf maar schaars was vertegenwoordigd. Van de verschillende gevechten, die in deze tweede periode van den burgeroorlog zijn geleverd, is de van 8—23 Maart j.l. in de provincie GUADALAJARA gevoerde strijd tot dusver de belangwekkendste. Weliswaar zijn de gegevens waarover wij beschikken nog onvolledig en allerm minst bezonken, zoodat een oordeel nog slechts onder reserve kan worden gevormd, doch daar tegenover staat de aantrekkelijkheid hunner actualiteit.

Wij willen derhalve, op grond der ons beschikbare bronnen ¹⁾, een indruk van bedoelde gevechten geven (zie hierbij de bijgevoegde *schets*) en hieraan enkele beschouwingen verbinden.

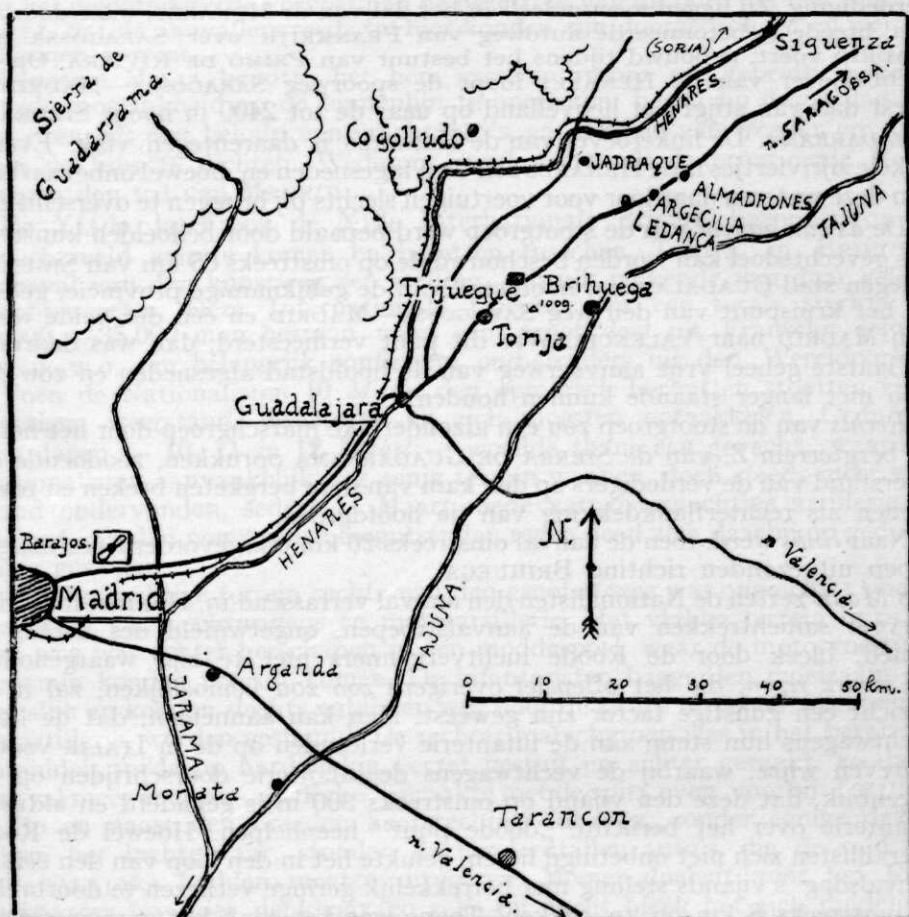
Nadat in het najaar 1936 de poging van de Spaansche Nationalisten de hoofdstad des lands te berennen door het ingrijpen van de z.g. Internationale brigade op het laatste oogenblik was mislukt, moesten zij zich er mede vergenoegen de stad in den tang te nemen, zonder deze te kunnen dichtknijpen. In het Zuiden en Westen ontspoon zich een hardnekkige stellingoorlog in den buitenrand van MADRID, in het Noorden verstarde het front op 60—100 km afstand van de stad, naar het Oosten bleef de tang geopend. Twee groote verkeersaders bleven beschikbaar voor verkeer met het kustgebied en met den regeeringszetel te VALENCIA, één over TARANCON, één over GUADALAJARA. Eind Januari 1937 trachtte FRANCO de Zuidelijkste dezer verkeerswegen, die over TARANCON, af te knijpen, hetgeen leidde tot een reeks aanvallen en tegenaanvallen (*slag aan de Jarama*). De druk van de Nationalisten leidde er toe, dat alle Roode troepen in en om MADRID onder bevel werden gesteld van Generaal MIAJA. Begin Maart was de weg bij ARGANDA en MORATA over omstreeks 10 km afstand onder het infanterievuur der Nationalisten, doch niet volkomen in hun handen. 2 Maart hernieuwde FRANCO den aanval, wederom zonder beslissend resultaat. Ditmaal bleek de bedoeling echter te zijn 's vijands troepen in het Zuiden te binden, want enkele dagen later — 8 Maart — volgde een hevigen stoot uit Noordelijke richting tegen den verkeersweg over GUADALAJARA.

Door FRANCO was bij SIGUENZA een *stootgroep* samengetrokken onder bevel van den Italiaanschen Generaal MANCINI, waarvan de kern werd gevormd door een tweetal gemotoriseerde Italiaansche divisieën, de divisie „LITTORIA” onder Generaal BERGONZOLI en de 3 ZWARTHEDEN DIVISIE onder Generaal NUVOLINI. Elk dezer divisieën was als volgt samengesteld: twee regimenten infanterie van drie bataljons, elk tellende drie tirailleurcompagnieën en één mitrailleurcompagnie van tezamen 650 man, per regiment voorts pantserafweergeschut, lichte en zware mijnwerpers en een batterij begeleidende artillerie van 6,5 cm; een mitrailleurbataljon; drie batterijen artillerie van vier stukken, w.o. één batterij berggeschut van 6,5 cm geladen op vrachtauto's en twee batterijen met motortractie; één batterij luchtafweergeschut van 2 cm; één chemische compagnie, waarbij twee sectieën vlammenwerpers; pioniers; verbindingstroepen; trein. Elk bataljon beschikte over 70 vrachtauto's voor troepenvervoer, terwijl de divisie nog over een reserve-autopark beschikte. Deze samenstelling komt vrijwel overeen met die, waarin verschillende Zwarthemden- en legerdivisieën in ABESSYNIE zijn opgetreden. ²⁾ Onder de troepen bevonden zich echter slechts weinigen, die aan laatstbedoelden veldtocht deelnamen. Het merendeel van aanvoerders en manschappen onderging in GUADALAJARA den vuurdoop.

Behalve over het reeds genoemde materieel beschikte elke divisie over een

¹⁾ Militär Wochenblatt, 30 April 1937 „Vom spanischen Krieg XX”, door Kolonel b. d. VON XYLANDER; The Daily Telegraph, 29 Maart 1937, artikelen van de correspondenten PEMBROKE STEPHENS en H. W. BUCKLEY; La France Militaire, 8 April 1937, „La guerre civile en Espagne et l'intervention étrangère” en 4 Mei 1937, „Les chars dans la guerre d'Espagne”; Militär-wissenschaftliche Mitteilungen, April 1937 „Der Bürgerkrieg in Spanien”, door Generaal b. d. WIESINGER.

²⁾ Vergelijk VON XYLANDER „Die Eroberung Abessyniens 1935/36”, blz. 83.

bataljon *vechtwagens*. Aangezien het geheele aantal vechtwagens van FRANCO op omstreeks 80 wordt gesteld ¹⁾, mag worden aangenomen, dat aan het Maart-offensief in GUADALAJARA een 50-tal vechtwagens zullen hebben deelgenomen. De wagens waren zeer lichte vechtwagens (3,3 ton, z.g. „CARRO VELOCE”) type FIAT-ANSALDO, M 1933, bezet door 2 man en bewapend met één mitrailleur. ²⁾ Het vermogen om hindernissen te overwinnen is gering.

„Last not least” was het *luchtwapen* vertegenwoordigd met 4 Jachtafdeelingen en 1 Bombardeerafdeeling met FIAT S.R. 32, SAVOIA 81 en ROMEO toestellen.

Het *aanvalsterrein* werd gevormd door de omstreeks 600 m hoge vlakte van NIEUW CASTILIE, ondanks haar vruchtbaarheid slecht bebouwd en arm aan bosschen. De bodem bestaat uit een mengsel van zand en klei. De dorpen zijn, evenals bij ons in Zuid-Limburg het geval is, gebouwd als min of meer massieve gesloten eenheden, zoodat zij zich goed leenen voor hardnekkige

¹⁾ Zie *La France Militaire*, 8 April 1937 t.a.p. De aflevering van dit blad van 4 Mei stelt het totaal aantal op 200.

²⁾ Nadere gegevens zie HEIGL's *Taschenbuch der Tanks*, deel II, blz. 387.

verdediging. Zij liggen meerendeels in het dal van de HENARES, waar doorheen een breede gebetonneerde autoweg van FRANKRIJK over SARAGOSSA naar MADRID voert, gebouwd tijdens het bestuur van PRIMO DE RIVIERA. Op den rechteroever van de HENARES loopt de spoorweg SARAGOSSA—MADRID en West daarvan stijgt het heuvelland op naar de tot 2400 m hooge SIERRA DE GUADARRAMA. De linkeroever van de HENARES is daarentegen vlak. Evenals enkele zijriviertjes is de HENARES zelf diep ingesneden en, hoewel onbevaarbaar, zijn deze wateren daardoor voor voertuigen slechts bij bruggen te overschrijden.

De *as van aanval* van de stootgroep werd bepaald door bedoelden kunstweg. Als gevechtsdoel kan worden beschouwd de op omstreeks 65 km van SIGUENZA gelegen stad GUADALAJARA, hoofdstad van de gelijknamige provincie, gelegen op het kruispunt van den weg SARAGOSSA—MADRID en één der beide wegen van MADRID naar VALENCIA. Was dit punt vermeesterd, dan was daarmede de laatste geheel vrije aanvoerweg van de hoofdstad afgesneden en zou deze zich niet langer staande kunnen houden.

Rechts van de stootgroep zou een afzonderlijke marschgroep door het heuvel en bergterrein Z. van de SIERRA DE GUADARRAMA oprukken, zodoende den weerstand van de verdedigers op den kam van deze bergketen breken en tevens dienen als rechterflankdekking van de hoofdgroep.

Naar *links* werd, toen de aanval omstreeks 20 km was gevorderd, een marschgroep uitgezonden richting BRIHUEGA.

8 Maart zetten de Nationalisten den aanval verrassend in. Het met motorisch vervoer samentrekken van de aanvalstroepen, ongetwijfeld des nachts geschied, bleek door de Roode luchtverkenner niet te zijn waargenomen. De *zware regen*, die het offensief overigens zoo zou bemoeilijken, zal in dit opzicht een gunstige factor zijn geweest. Men kan aannemen, dat de lichte vechtwagens hun steun aan de infanterie verleenden op de in ITALIE voorgescreven wijze, waarbij de vechtwagens de infanterie doorschrijden op het oogenblik, dat deze den vijand op omstreeks 300 m is genaderd en aldus de infanterie over het beruchte „doode punt” heenhelpen. Hoewel de Roode mitrailisten zich niet onbetuigd lieten, gelukte het in den loop van den eersten aanvalsdag 's vijands stelling met betrekkelijk geringe verliezen te doorbreken en omstreeks 8 km op te rukken. Thans was het zaak het aanvangssucces uit te buiten en daarbij de gemotoriseerde vervoermiddelen te benutten.

In den morgen van 9 Maart werden de dorpen ALMADRONES, ARGECILLA en LEDANCA, gelegen langs den grooten weg, door de voorhoede zonder moeite genomen en legde de hoofdmacht omstreeks 13 km af, waarbij de vorengenoemde marschgroep tegen BRIHUEGA werd afgesplitst. Op dit tijdstip had een ongeluk plaats, dat van ver strekkenden invloed zou zijn. Terwijl de vrachtauto's van de hoofdmacht, beladen met troepen, in den neerkletsenden regen over een in den weg gelegen brug reden, bezweek deze, ondermijnd door den regen en waarschijnlijk in geen maanden onderhouden. Uren verliepen alvorens de brug was hersteld en ondertusschen wachtte de lange autocolonne in den staag neervallenden regen en verliep de tijd, waarin het aanvangssucces kon worden benut alvorens de vijand gelegenheid had gehad nieuwen weerstand te organiseren. Weliswaar marcheerde de voorhoede nog ruim 10 km door, doch stuitte hier het hoofd tegen TORIJA, waarin reeds een weerstand was georganiseerd, die door de voorhoede alleen niet kon worden gebroken. De voorhoede trok daarop eenige km's terug. Meer succes had de *linkergevechtsgroep* — waarvan als commandant wordt genoemd Generaal MOSCARDÓ, de verdediger van het ALCAZAR — die zich meester maakte van BRIHUEGA. Niet rekenende

met het gemotoriseerde vervoer had de bezetting van dit oord het niet mogelijk geacht, dat de aanvallers reeds tot hier konden zijn doorgedrongen en werd zij volkomen verrast.

Generaal MIAJA benutte het hem gegeven respijt en, gebruik makende van de mogelijkheid op de binnenlijn te opereeren, begon hij dezen dag met het, eveneens met behulp van vrachtauto's, aantrekken van troepen om allereerst de bres te dichtten. Wederom voorkwamen de Internationale Roode troepen den val van MADRID.

De XIIde, later ook de XIde Internationale Brigade begonnen op het gevechtsweld aan te komen en bezetten tusschen TORIJA en BRIHUEGA, à cheval van den kunstweg een stelling, gebruik makende van daar gelegen boschperceelen. Deze Internationale troepen met een totale sterkte van 20.000 — 35.000 man bestaan voor een groot deel uit Fransche communisten, w.o. een belangrijk contingent oud-strijders uit den Wereldoorlog¹).

Toen de Nationalisten 10 Maart den opmarsch hervatten stootten zij op ernstigen weerstand, waartegen zij zich moesten ontwikkelen. Gedurende drie dagen — 10, 11 en 12 Maart — woedde thans een gevecht, waarin de Nationalisten aanvankelijk nog eenig terrein wonnen, doch steeds meer weerstand ondervonden, sedert 11 Maart mede van overmachtige artillerie. De invloed van den nog steeds neergutsenden regen deed zich daarbij op geduchte wijze gevoelen.

Het bergachtige terrein rechts van den grooten weg was ongeschikt voor de beweging van vechtwagens en motorartillerie. Het vlakke terrein links van den weg was echter herschapen in een modderpoel, waar de motorvoertuigen evenmin konden vooruit komen. De infanteristen baggerden moeizaam door het slijk en konden slechts nabij den weg door de zware wapenen, vechtwagens en artillerie, worden gesteund. De rechter marschgroep was in het bergterrein inmiddels mede op hardnekkig verzet gestuit en achter geraakt, zoodat de aanval meer en meer „en flèche” geraakte met de spits even voorbij TRIJUQUE.

Op en naast den breeden kaarsrechten autoweg, zonder eenige dekking tegen het luchtgevaar, stonden de honderdtallen auto's, die de raid naar GUADALAJARA hadden moeten uitvoeren. Mooier doelwit voor het Roode *luchtwapen* was niet denkbaar en zelfs bij nacht bleek het zich duidelijk af te teekenen. Met bommen en op lage hoogte afgegeven mitrailleurvuur bestookten de Russische en Fransche toestellen ²) de Italiaansche infanterie en autocolonnes. Zij hadden daarbij vrijwel vrij spel, want de Nationalistische toestellen konden van de doorweekte vliegvelden niet opstijgen, terwijl de Rooden over het permanente vliegpark BARAJOS Oost van MADRID beschikten.

Op 12 Maart stoomde een Roode gepantserde trein langs de spoorbaan tot COGOLLUDO en belemmerde aldaar het oprukken van den rechtervleugel der Nationalisten.

Op laatstgenoemden dag kwam het offensief vrijwel overal tot staan: *de bres was gestopt*.

Het aanvoeren van krachten om den aanval een nieuwen impuls te geven, onttrokken aan andere deelen van het front om MADRID, was voor FRANCO, die op de buitenlijn streed, een tijdroovend werk en werd hem buitendien bemoeilijkt, doordat MIAJA op 12 Maart een aanval deed ondernemen op het

¹) Zie hieromtrent „Spanje”, door Prof. Dr. L. H. GRONDIJS, blz. 38.

²) De totale sterkte der *Roode luchtmacht* in dit tijdperk is te stellen op: 80 Russische jagers, 60 Russische bombardementstoestellen en eenige Fransche toestellen type Dewoitine. (La France Militaire, 8 April 1937, t.a.p.).

JARAMA-FRONT, die aanvankelijk succes had en den strijd aldaar weer deed opvlammen.

Op 13 Maart sloeg de weegschaal definitief naar de andere zijde over. Ter weerszijden van den straatweg en in de richting BRIHUEGA kwam een krachtige tegenaanval los. Deze aanval werd uitgevoerd door de beide Internationale brigades en de 50 Militie-brigade, in den loop der volgende dagen aangroeiende tot te zamen omstreeks 15.000 man. De aanvalstroepen werden gesteund door Russische vechtwagens en door bombardementstoestellen, die goed samenwerkten, aan welke samenwerking in het Russische leger dan ook veel aandacht wordt besteed. De *vechtwagens* waren van een zwaarder slag dan die der Italianen, n.l. de VICKERS-ARMSTRONG 6 TONS VECHTWAGENS „T 26”, die in MOSKOU, STALINGRAD, SWERDLOWSK en TSCHELJABINSK in serie werden gebouwd en waarvan het Russische leger er ongeveer 8000 bezit. Bezetting 3 man, bewapening een kanon van 4,7 cm en een zw. mitr. of twee zw. mitrs. ¹⁾ De Russische tanks ondervonden blijkbaar minder last van het drassige terrein dan die der tegenpartij. Hun verschijning maakte grooten indruk en bracht de voorste Nationalistische troepen aan het wijken. Het ingrijpen van 28 *bombardementsvliegtuigen*, die — telkenmale met vernieuwden bommenlast — den aanval nog viermaal herhaalden, deed den terugtocht plaatselijk in een vlucht overgaan, waarbij eenige stukken motorartillerie werden in den steek gelaten. De vervolgers doorschreden zonder veel weerstand te ondervinden het dorp TRIJUEQUE, doch verzuimden dit terstond te doen zuiveren. De commandant van het mitrailleurbataljon der divisie „LITTORIA” kreeg zoodoende gelegenheid in den rug der Roode troepen de verdediging van genoemd oord te organiseeren en steunde daarmede werkzaam een Nationalistischen tegenaanval uit N.O. richting. De strijd golfde thans om en in TRIJUEQUE heen en weer; bij het vallen van den avond was dit oord weer in handen der Nationalisten. Voor het eerste sedert het begin van den strijd scheen gedurende dezen gevechtsdag de zon een paar uur, waarvan de Roode artillerie gebruik maakte een werkzame vuurconcentratie af te geven op een colonne Italiaansche vrachtauto's.

14 tot en met 17 Maart duurden de gevechten voort. De druk der Rooden nam steeds toe. De Nationalistische troepen in voorste linie geraakten meer en meer uitgeput. Sedert 8 Maart strenden zij in modder en regen en velen van hen hadden verscheidene dagen geen voedsel ontvangen. TRIJUEQUE ging definitief verloren en tusschen dit oord en BRIHUEGA werd de Nationalistische verdediging bij hoogte 1009 doorbroken. Wederom speelde het *luchtbombardement* hierbij een groote rol. Een divisiecommandant en twee bataljonscommandanten werden door luchtbommen gedood en de beide bataljons spatten in wanorde uitéén. Het blijkt zich bij deze gevechten te hebben gewroken, dat de Nationalisten hadden verzuimd troepen aan te wijzen om zich in het vermeesterde terrein vast te bijten. Met behulp van intusschen aangekomen versterkingen gelukte het op 17 Maart in het hoogere terrein N. van BRIHUEGA een nieuwe weerstandslijn te vormen. Dit in het dal der TAJUNA gelegen oord bleef als golfbreker bezet. De kracht van de tegenaanval, die eveneens onder het aanhoudend slechte weer leed, scheen gebroken en toen Generaal FRANCO in den avond van laatstgenoemden dag te SORIA een bespreking hield met zijn ondercommandanten achtte men den toestand gestabiliseerd.

Reeds op 18 Maart hervatten de Roode troepen echter den aanval en vermeersterden het stadje BRIHUEGA, waar de laatste verdedigers zich nog

¹⁾ Nadere gegevens zie HEIGL's *Taschenbuch der Tanks*, deel II, blz. 492 e.v.

van 15—20 uur in de oude kerk SANTA MARIA staande hielden. Van BRIHUEGA werd in Noordelijke richting doorgestooten, waarbij het geheele front aan het wankelen geraakte en wederom enkele Italiaansche onderdeelen niet tegen de gevechtsindrukken opgewassen bleken. Op andere plaatsen zag men echter soldaten huilen van woede toen zij bevel kregen terug te trekken. Op den Nationalistischen rechtervleugel boden zuiver Spaansche eenheden hardnekkig weerstand. De luchtbombardementen hadden in het bergachtige, dekking biedende terrein minder uitwerking dan in de vlakte. Het was intusschen weer winter geworden, in de hogere terreingedeelten daalde de temperatuur tot -12° .

Eerst op 23 Maart wisten de Nationalisten zich op enkele km's W. van hun uitgangsstelling van 8 Maart vast te zetten, waartoe diep ingesneden beken gelegenheid boden. Zij hadden bij hun terugtocht 24 stukken veldgeschut, tallooze vrachtauto's, veel materieel en honderden gevangenen in 's vijands handen gelaten. Grooter nog was voor de tegenpartij de moreele winst.

De geschetste krijgsverrichtingen, waarin motor, pantser en vliegtuig een groote rol speelden, geven — hoe onvolledig onze kennis van het gebeurde ook is — alleszins aanleiding tot enkele *beschouwingen*.

Het gebruik der *gemotoriseerde divisien* komt niet overeen met de bijzondere eigenschappen van dergelijke groote eenheden. Gemotoriseerde divisien zijn divisien waarvan de onderdeelen motorisch worden verplaatst. De artillerie is daartoe veelal organiek voorzien van motortractie, ook de treinen zijn veelal organiek gemotoriseerd, de infanterie en pioniers worden vervoerd op vrachtauto's, de staven zijn voorzien van personenauto's, in den veiligheids- en verkenningsdienst wordt voorzien door pantserwagens. Het groote voordeel van dergelijke groote eenheden is hun strategische beweeglijkheid (omvatting, stoppen van een bres, enz.). Nabij het gevechtveld gekomen stijgt de infanterie uit en zijn het — al blijft de artillerie haar motortractie behouden — divisien evenals andere divisien. In GUADALAJARA zien wij de infanterie weliswaar uitstijgen om te vechten, doch haar auto's blijven in de nabijheid en worden weer bestegen zoodra een voorwaartsche beweging mogelijk is. Let men op de afgelegde afstanden dan hebben de auto's als vervoermiddel nauwelijks voordeel opgeleverd, terwijl zij — gebonden aan den kunstweg — tot schijf hebben gediend voor de vijandelijke vliegers en zelfs ook voor de artillerie.

Een dergelijk gebruik der gemotoriseerde divisien is slechts verklaarbaar, indien men aanneemt, dat de Nationalistische leiding verwachtte, na een snelle doorbreking van 's vijands front, een „raid” te kunnen uitvoeren op GUADALAJARA, wellicht zelfs op MADRID, zonder veel tegenstand te ondervinden. De ingedeelde vier Jachtafdeelingen en de luchtdoelbestrijdingsmiddelen (art. en mitrs.) achtte zij blijkbaar in staat de autocolonne's daarbij te beschermen tegen 's vijands toch zeker te wachten luchtaanvallen. BADOGLIO's met 1600 auto's uitgevoerden „raid” op ADDIS ABEBA ¹⁾ heeft den Italianen hierbij waarschijnlijk voor den geest gestaan. Daar had men echter te doen met een tegenpartij, die te land beslissend was geslagen en geheel onmachtig was in de lucht. In SPANJE daarentegen bleken op verschrikkelijke wijze de nadeelen van alle aan den weg gebonden colonnes, van welken aard ook: hun kwetsbaarheid voor het luchtwapen en hun gevoeligheid voor verkeersstoornissen.

Nadat zulks reeds in ABESSYNIË aan het licht was getreden, bleek op de

¹⁾ Zie De Militaire Spectator 1936, blz. 415.

vlake van GUADALAJARA opnieuw de geweldige kracht welke *het luchtwapen* bij rechtstreeks ingrijpen in den strijd te land kan ontwikkelen. Zoowel bij aanval als bij verdediging is het vuur uit de lucht een der werkzaamste strijdmiddelen geworden. Alle door ons geraadpleegde berichten gewagen van den vernietigenden en zenuwschokkenden invloed, dien de Roode luchtbombarde-menten op de Nationalistische infanterie hebben gehad. Voor ons ligt hierin zeker een ernstige waarschuwing. Moge het Nederlandsche leger, zoowel wat betreft materieel als wat betreft oefening, zich deze afschrikwekkende voorbeelden te nutte maken. Als zwakke zijde van het luchtwapen, in het huidige stadium van ontwikkeling, toonde zich de afhankelijkheid van goede landings-terreinen.

Aan beide zijden bewezen de *vechtwagens* hun vermogen om de aanvallende infanterie door de critieke „blauwe zône” heen te helpen. Zonder vechtwagens waren zoowel aanval als tegenaanval — voor zoover blijkt geen van beide gesteund door een machtig artillerievuur — waarschijnlijk onmiddellijk in 's vijands mitrailleurvuur blijven steken. Daartegenover bleek echter wederom hoezeer vechtwagens afhankelijk zijn van het terrein. De vergelijking met de gepantserde Fransche ridders, die in den GULDENSPORENSLAG van 1302 bleven steken in de vette Vlaamsche klei, dringt zich hierbij op. De verwachting, dat vechtwagens in staat zullen zijn een verkregen succes zelfstandig uit te buiten en dit zodoende om te zetten in een beslissende overwinning werd niet vervuld. Hierbij mag echter niet worden vergeten, dat de daartoe noodig geoordeelde massawerking aan geen der beide zijden werd bereikt. Voorts werden wederzijds types ingezet, die voor bedoeld doel allerminst werden gebouwd en, zoowel in ITALIE als in RUSLAND, bestemd zijn voor het steunen van den infanterie-aanval.

Alles bijeen vormt het gebeurde een nieuwe bevestiging voor de meening, dat het Nederlandsche leger vechtwagens behoeft om aanvallen en tegenaanvallen te kunnen ondernemen, doch evenzeer om ervaring op te doen, omtrent de mogelijkheden van dit strijdmiddel in de verschillende Nederlandsche terreinen en omtrent de verdediging tegen vechtwagens. Thans is alles in dit opzicht bij ons grauwe theorie.

Hoezeer vliegtuigen, vechtwagens en artillerie ook onontbeerlijk zijn om, in onderlinge samenwerking, de *infanterie* in staat te stellen het gevechtsdoel te bereiken, tenslotte blijft de infanterie het eenige wapen, dat onder alle omstandigheden kan strijden, bij dag en bij nacht, in modder en regen, het wapen, waaraan op het gevechtveld de zwaarste doch de meest eervolle taak ten deel valt, welke door geen der andere wapens kan worden volbracht. De lijn, waarin de infanterie zich na afloop van het gevecht bevindt, is maatstaf voor den uitslag van den strijd. Deze denkbeelden — neergelegd in ons *Infanterie-reglement* — hebben in de gevechten in GUADALAJARA wederom hun bloedige bevestiging gevonden. Ondanks den inzet van vechtwagens en vliegtuigen werd het rythme van aanval en tegenaanval bepaald door de snelheid waarmede de wederzijdsche infanterie kon oprukken.

Officers voor materieel zullen hun rente alleen afwerpen, indien *de kern van het leger* bestaat uit een goed geoefende, goed aangevoerde, in hecht samenhangende eenheden georganiseerde infanterie.

Mogen ook in dit opzicht de lessen, die de Spaansche burgeroorlog zoo aanschouwelijk geeft, voor ons niet verloren gaan!

DE WEDEROPBOUW VAN ONS LEGER

DOOR H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER

Luitenant-Generaal b.d.

VIII (vervolg van blz. 142).

De Wielrijders.

Als *vredes-organisatie* denken we ons twee regimenten, die elk bij mobilisatie vormen een actief regiment, drie reserve-bataljons en twee verkenning-afdeelingen (zonder de reserve-eskadrons die natuurlijk door de Cavalerie worden geleverd); voorts personeel voor de dépôts.

We zouden hier een eenigzins ander systeem willen volgen dan bij de infanterie.

Bij de zomerploeg ware bij elk regiment een geheel bataljon op te leiden, bestemd voor het regiment wielrijders. Bij de winterploeg een verkenning-afdeeling.

Waar we aan de voldoende geoefende, onder de wapenen zijnde wielrijders een taak zouden willen toebedeelen als *mobile-reserve bij de mobilisatie-dekking*, zouden we het tweede regiment willen legeren nabij en West van den IJssel, dus b.v. in APELDOORN. Mede in verband hiermede en met het feit, dat de opleiding van den wielrijder iets gecompliceerder is dan van den infanterist zouden we een eerste oefentijd van 10 maanden wenschen. De *zomerploeg* zou dienen op te komen op \pm 1 December en met groot verlof gaan op \pm 1 October d.a.v. *Het bataljon* zou dan gecommandeerd worden door een majoor en bestaan uit drie voltallige compagnieën en een voltallige motor-mitrailleur compagnie, dus van 12 mitrailleurs. De pantserwagens (of vechtwagens) der gemobiliseerde bataljons zouden we bij de eskadrons paw. willen vormen. Voor oefeningen zou nu en dan over een sectie moeten worden beschikt. Daarentegen ware bij elk bataljon op te leiden 1 sectie anti-vechtwagen-geschut en 1 sectie mortieren. De 4 compagnieën te commandeeren door beroeps-kapiteins. De luitnantsplaatsen gedeeltelijk te vervullen door beroeps-luitnants, gedeeltelijk door vrijwillig doordienende reserve-luitnants. Hetzelfde geldt voor de onder-officieren; evenals bij de infanterie dus. Dienst doen van reserve-officieren en dienstplichtig kader op overeenkomstige wijze als bij de infanterie. De a.s. reserve-officieren zouden een afzonderlijken cursus op de S.R.O.I. moeten doormaken daar ze op een anderen tijd bij den troep zouden aankomen dan bij de infanterie. Hun opleidingstijd van 15 maanden zoodanig te regelen dat ze gelijk met het personeel van het bataljon of de Verka met groot verlof gaan. De dienstplichtige onder-officieren, die 15 maanden dienen, komen 5 maanden voor opkomst van de lichte op. Zij moeten dus van te voren zijn aangewezen.

De *winterploeg* zou moeten opkomen \pm 1 Juni en blijven tot \pm 1 April.

Men beschikt dan gedurende de eerste 4 recruten-maanden steeds over een

geofende afdeeling. De winterploeg zou moeten vormen de onderdeelen voor een *Verka*. Deze zou eveneens worden gecommandeerd door een majoor en moeten bestaan uit 2 compagnieën en een motor mitrailleur-peloton, gecommandeerd respectievelijk door beroepskapiteins en een beroeps-luitenant. Voor opleiding van verbindingspersoneel enz. een overeenkomstige regeling als bij de infanterie.

Het regiment gecommandeerd door een kolonel; bij den staf een luitenant-kolonel met dezelfde taak als bij de infanterie. De indeeling van een derde majoor bij het regiment, te gebruiken voor speciale diensten, zou gewenscht zijn om over een voldoende aantal beroeps-hoofd-officieren bij mobilisatie te beschikken.

De beroepsofficiersplaatsen bij de wielrijders zouden, evenals tegenwoordig, zoowel door infanterie- als door cavalerie-officieren moeten worden vervuld.

Bij mobilisatie zouden uit de bataljons der 2e, 3e en 4e lichte de 2 regimenten wielrijders worden gevormd. De sectiën anti-vechtwagen-geschut en mortieren van die lichteningen zouden de batterijen vormen. Alles evenals bij de infanterie aangevuld door de jongste lichte. De pantserwagens en compagnieën motorrijders zullen we nader behandelen.

Elk regiment zou bij mobilisatie 2 *Verka's* leveren, onderscheidenlijk voor het IIe en IVe en voor het Ie en IIIe Legerkorps, gevormd uit de 2e en 3e lichte aangevuld door de jongste lichte. De verdere lichteningen bij de *Verka's* geofend, zouden voor het depot bestemd zijn.

De 5e, 6e en 7e lichte, aangevuld door de oudere lichteningen, zouden de 6 bataljons wielrijders voor de territoriale verdediging vormen. Rest bij het depot.

Bij het depot zoodra mogelijk compagnieën en bataljons samenstellen, omdat de wielrijders juist het meest geschikt zouden zijn om over het achterland te verdeelen als bewaking tegen per parachute gelande troepen.

De kolonels zouden de beide regimenten commandeeren, de luit-kolonels een bataljon. Voor de *Verka's* zouden we, zooals hierna aan te geven, nog hoofdofficieren vinden bij de cavalerie.

Herhalingsoefeningen als bij de infanterie.

Een bezwaar is dat de *Verka* in het eerste jaar in Augustus en September nog geen voldoende oefening heeft om deel te nemen aan de oefeningen op grootere schaal en dit dus voor het eerst doet bij de herhalings-oefeningen in het 3e jaar. Dit zou pleiten voor een diensttijd van één jaar en opkomst der ploegen 2 maanden eerder. Men zou ook de ploeg voor de *Verka* 1 Mei kunnen laten opkomen en er genoeg mede nemen dat gedurende de maand Maart de taak van reserve der mobilisatie-dekking berust bij de eerst 3 maanden onder de wapenen zijnde bataljons. Bij 8 maanden diensttijd zal men de *Verka's* in October en November moeten oefenen tegen elkaar en tegen de dan nog oefenende zomerploeg der infanterie-regimenten uit de omliggende garnizoenen.

Men zou ook desgewenscht de *Verka's* kunnen vormen uit de 3e en 4e lichte, aangevuld door de 2e en de jongste lichteningen als gevormd onderdeel ook bij mobilisatie bij elkaar houden als reserve der grens-dekking. De overgangsdata dan in verband hiermede te regelen.

Voor de *hoogere aanvoering* der wielrijders zou het gewenscht zijn deze te vereenigen tot een brigade onder een Generaal-majoor, die met zijn staf bij mobilisatie het commando over de brigade wielrijders zou voeren, dan wel in het St. K. van de Lichte divisie zou treden, ter beschikking voor een commando bij splitsing.

De pantserwagens.

Bij elk regiment wielrijders ware in vreedestijd in te deelen één eskadron pantserwagens. Jaarlijks hierbij in te deelen het volledige personeel voor één oorlogseskadron. Eskadrons commandant en 4 sectie Cn. beroepskader, eveneens de o.o. Eerste oefening 15 maanden. Opleiding van dienstplichtig kader uit de lichter bij het eskadron Opleiding der reserve-officieren op de S.R.O.C. Hierbij natuurlijk alle noodige aandacht te besteden aan motortechniek. Jaarlijks moeten \pm 6 officieren worden opgeleid. Zij moeten na 9 à 10 maanden in het eskadron kunnen dienst doen. Aanvang der 1e oefening zoodanig te regelen, dat de groote legeroefeningen met goed afgerichte eskadrons kunnen worden medegemaakt. Overigens zoodanig, dat de zwakste maanden (4e en 5e maand der opleiding als de oudere lichter weg is) in het winter tijdperk liggen. Voorts dient er rekening mede te worden gehouden dat het eskadron bij oefeningen der wielrijders de benodigde sectien paw. moet kunnen leveren behalve bij herhalings-oefeningen.

De onder de wapenen zijnde lichter levert dus bij optreden als mobilisatie-dekking na de 3e maand de twee eskadrons, die in dat geval vrijwel door beroeps-kader worden aangevoerd. Behoeft het eskadron niet vóór mobilisatie op te treden dan kan het beroeps-kader over de verschillende te vormen onderdeelen worden verdeeld.

Bij *mobilisatie* moeten n.l. behalve de eskadrons worden gegeven:

6 sectiën paw. voor de bataljons wielrijders, 8 sectiën voor de Verka's (waarbij we als één der oplossingen voorstaan 2 sectiën paw. per Verka omdat 1 sectie voor verkenning en beveiliging te weinig is; zie blz. 389/'36) en 4 sectiën voor de territoriale verdediging (blz. 463/'36); totaal 18 sectiën. Deze sectiën zouden we willen doen geven door de 2e, 3e en 4e lichter aangevuld door de 5e lichter. De 4e lichter zou dan nog 6 sectiën kunnen vormen. Daar bij paw. in den regel verliezen aan materiëel en personeel samen gaan, zou het gewenscht zijn, deze sectiën met reserve materieel inderdaad bij de depots te vormen. Zij kunnen in het binnenland voorloopig diensten bewijzen tegen doordringende paw. en overvallen uit de lucht (met valschermen).

In het depot dan nog één à twee lichten. Overigens kan het automobiëel-personeel naar het depot M.D., alle ingedeelden moeten toch chauffeeren leeren. De motorrijders, die we bij het schrijven van ons October-artikel vroegen en waarmee we blijkbaar aan een open deur klopten, immers gelijktijdig met het verschijnen van het artikel waren ze ingevoerd, kunnen ingedeeld worden als ordonnansen bij staven enz. Bij uitbreiding van het contingent toch zal het personeel van het V.L.S.K.M.D. belangrijk verminderen, althans de niet-dienstplichtige vrijwilligers. De niet benodigde reserve-luitenants kunnen na de 4e lichter weer voor 4 jaar worden ingedeeld bij de op te leiden lichten, al kunnen ze dan slechts korten tijd in praktischen dienst het bevel over hun sectie voeren. Bij een onderdeel als de paw. is de behoefte aan samenhang niet zoo groot als bij de infanterie en is deze in véél korter tijd te bereiken, zeker al bij een 4-weeksche oefening of een herhalings-oefening als het personeel goed en voldoende lang is afgericht.

Voor reserve-kapiteins of ritmeesters zijn maar enkele plaatsen, n.l. bij depots en c.q. die afdeelingen, waar meer dan 1 sectie bij is ingedeeld.

Het is ook mogelijk een deel der luitenants hun verdere oefening te doen voortzetten bij de cavalerie, waarbij ze óók langs den weg der eskadrons wielrijders den hooger rang zouden kunnen bereiken.

Ten slotte zouden we, mede in verband met den 15-maandschen diensttijd, willen volstaan met 2 herhalings-oefeningen en wel in het 3e en 4e jaar. De sectiën paw. der wielrijders en Verka's kunnen dan geformeerd worden.

De motorwielrijders.

Bij mobilisatie wenschen we bij elk regiment wielrijders een compagnie motorwielrijders. Het beste zou nu zijn bij een der regimenten in vreedestijd een volledige compagnie op te leiden met 15 maanden diensttijd. Op deze wijze zou de compagnie, met de beide compagnieën pantserwagens, en de later te bespreken vechtwagens, ook bruikbaar zijn tegen strategische overvallingen. De tweede compagnie zou dan kunnen worden gevormd uit de 2e lichting. Men zou aan deze beste oplossing kunnen tornen door jaarlijks slechts een halve compagnie op te leiden, waardoor men dan 4 lichteningen noodig zou hebben bij mobilisatie, men kan ook den diensttijd gelijk maken aan die der wielrijders en jaarlijks twee ploegen opleiden met 10 maanden eerste oefentijd. Ook dán heeft men steeds slechts $\frac{1}{2}$ compagnie beschikbaar. Met het oog op het gebruik tegen strategische overvallingen geven wij aan de eerst door ons genoemde oplossing de voorkeur.

De compagnie gecommandeerd door beroepsofficieren en voldoende beroepskader.

Reserve-officieren op te leiden bij de S.R.O.I. mét de wielrijders.

Zij doen bij hun opleiding 6 maanden dienst bij de compagnie en excadreeren daarna, tezamen met de beroepsofficieren, de beide compagnieën en een depot. Dienstplichtig kader uit en gelijk met de lichting op te leiden.

De 3e lichting gaat bij mobilisatie naar het depot, na aanvulling der beide compagnieën. Uit de oudere lichteningen komen de ordonnansen voort, wat daarvoor niet noodig is, kan naar het depot.

De reserve-officieren en dienstplichtige onderofficieren, die niet noodig zijn bij ordonnansendienst en depot, vinden hun verdere loopbaan bij de wielrijders.

Twee herhalingsoefeningen in het 3e en 4e jaar. In het 3e jaar wordt de tweede compagnie gevormd; in het 4e jaar dienst gedaan als ordonnans.

De Cavalerie.

Ook hier zouden we uit de jongste lichting bij elk der 4 regimenten 2 volledige eskadrons en een mitrailleur eskadron benevens een deel der regimentsorganen willen vormen, zoodat het regiment vrijwel compleet aanwezig is, althans voor zoover betreft het strijdend gedeelte der eskadrons en de verbindingsafdeeling. De eskadrons 8 man sterker dan tegenwoordig. De paarden, eveneens voltallig aanwezig. Bij elk regiment 1 sectie anti-vechtwagen-geschut met paardentractie. Diensttijd 15 maanden. De reserve-officieren komen na 9 maanden van de S.R.O.C. Dienstplichtig kader uit en gelijktijdig met de lichting op te leiden. De eskadrons behoeven niet gelijktijdig opgeleid te worden en niet gelijktijdig op te komen, echter wél zoodanig, dat bij de grootere oefeningen in Augustus en September over alle eskadrons kan worden beschikt. De nieuwe lichting bij het eskadron komt na 12 maanden dienst van de oude lichting op. In die 3 maanden oefent de oudere lichting als eskadron wielrijders. Te overwegen ware de oorlogsorganisatie van het eskadron wielrijders te doen overeenstemmen met die van het eskadron cavalerie, inplaats van met de compagnie wielrijders.

We zouden nu de 2e en 3e lichting willen bestemmen voor het op oorlogs-

voet brengen der regimenten, voor het vormen van 1½ reserve-eskadron per regiment (1 eskadron voor de Verka, 2 pelotons voor de 2 divisiën van een der Legerkorpsen) en voor het depôt.

Uit de 4e lichting zouden we willen vormen 4 eskadrons wielrijders voor de regimenten cavalerie en voor 4 divisiën, uit de 5e lichting die voor de 4 andere divisiën en voor 4 reserve-brigades, beide aangevuld uit de 6e lichting. De overige lichtingen te bestemmen voor het depôt, met dien verstande, dat we de mitrailleur-bataljons, die in handen zouden zijn van den C.V., zouden willen vormen uit de Cavalerie, doch met vervoer op auto's. We zouden dan hebben voor de mitrailisten de 4e ± 8e lichting der 4 regimenten. Hieruit zijn gemakkelijk 2 bataljons van 3 compagnieën te vormen, terwijl uit de voor het depôt bestemde lichtingen 2 eskadrons wielrijders gevormd kunnen worden, bestemd voor die mitrailleur-bataljons. De overige mitrailisten bestemd voor het depôt.

We zouden ook hier kunnen volstaan met 2 herhalingsoefeningen in het 3e en 4e jaar, om de eskadrons wielrijders bij groote oefeningen te doen optreden. Uit de 3e lichting zou dan het eskadron moeten worden gevormd, waartoe het bij overgang naar het 4e jaar zal komen te behooren.

Het regiment Cavalerie ware te commandeeren door een kolonel of luitenant-kolonel. Bij den Staf een luitenant-kolonel of majoor met dezelfde taak als de luitenant-kolonel bij de infanterie. Deze zou bij mobilisatie beschikbaar komen voor het commando over een Verka. of over een depôt. De rangen zijn niet geheel vastgelegd om rekening te kunnen houden met de promotie bij de infanterie, wat wenschelijk is mede in verband met den gezamenlijken dienst bij de wielrijders. Zoo zou het wenschelijk kunnen blijken in vreedstijd een der ritmeester-plaatsen bij het regiment b.v. die voor speciale diensten of het commando over het mitrailleur-eskadron te doen vervullen door een majoor.

Het oudere personeel van het anti-vechtwagen-geschut, voor zoover niet noodig voor het depôt, kan worden gebruikt bij de afdeelingen ter beschikking van den C.V. dan wel voor de bezetting van kazematten in 2e lijn (Vg. Holland).

Het ware gewenscht de 4 regimenten cavalerie te stellen onder een Generaal-Majoor, Cavalerie-commandant der Lichte Divisie, in oorlogstijd ook bestemd voor dit commando. Deze zou tevens Inspecteur der Cavalerie kunnen zijn.

De Luitenaar-Generaal, Commandant der Lichte Divisie, na den C.V. het moeilijkste commando van het Veldleger, zou dan eerder uit alle wapens kunnen worden gekozen en in dezelfde positie zijn als een Legerkorps-Commandant.

(Wordt vervolgd.)

NIEUWE UITGAVEN

„**Der Abessinische Krieg**”, door PIETRO BADOGLIO Uitg.: C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München. Prijs: geb. R.M. 6.75.

„**Theorie und Praxis in der Kriegskunst**”, door ALFRED KRAUSS. Uitg.: J. F. Lehmanns Verlag, München. Prijs: RM. 4.80.

„**Europe in Arms**”, door LIDDELL HART. Uitg.: Faber and Faber Limited, London. Prijs: Sh. 12/6.

„**La Révolte Druse**”, door Général ANDRÉA. Uitg.: Payot, Paris. Prijs: fr. 25.

„**Der Marsch auf Madrid, ein Kriegs- und Reisebericht**”, door KARL SILEX, Verlag E. A. Seemann, Leipzig. Prijs gec. f 1,55.

voet brengen der regimenten, voor het vormen van 1½ reserve-eskadron per regiment (1 eskadron voor de Verka, 2 pelotons voor de 2 divisiën van een der Legerkorpsen) en voor het depôt.

Uit de 4e lichterij zouden we willen vormen 4 eskadrons wielrijders voor de regimenten cavalerie en voor 4 divisiën, uit de 5e lichterij die voor de 4 andere divisiën en voor 4 reserve-brigades, beide aangevuld uit de 6e lichterij. De overige lichterijen te bestemmen voor het depôt, met dien verstande, dat we de mitrailleur-bataljons, die in handen zouden zijn van den C.V., zouden willen vormen uit de Cavalerie, doch met vervoer op auto's. We zouden dan hebben voor de mitrailisten de 4e ± 8e lichterij der 4 regimenten. Hieruit zijn gemakkelijk 2 bataljons van 3 compagnieën te vormen, terwijl uit de voor het depôt bestemde lichterijen 2 eskadrons wielrijders gevormd kunnen worden, bestemd voor die mitrailleur-bataljons. De overige mitrailisten bestemd voor het depôt.

We zouden ook hier kunnen volstaan met 2 herhalingsoefeningen in het 3e en 4e jaar, om de eskadrons wielrijders bij groote oefeningen te doen optreden. Uit de 3e lichterij zou dan het eskadron moeten worden gevormd, waartoe het bij overgang naar het 4e jaar zal komen te behooren.

Het regiment Cavalerie ware te commandeeren door een kolonel of luitenant-kolonel. Bij den Staf een luitenant-kolonel of majoor met dezelfde taak als de luitenant-kolonel bij de infanterie. Deze zou bij mobilisatie beschikbaar komen voor het commando over een Verka. of over een depôt. De rangen zijn niet geheel vastgelegd om rekening te kunnen houden met de promotie bij de infanterie, wat wenschelijk is mede in verband met den gezamenlijken dienst bij de wielrijders. Zoo zou het wenschelijk kunnen blijken in vreedstijd een der ritmeester-plaatsen bij het regiment b.v. die voor speciale diensten of het commando over het mitrailleur-eskadron te doen vervullen door een majoor.

Het oudere personeel van het anti-vechtwagen-geschut, voor zoover niet noodig voor het depôt, kan worden gebruikt bij de afdeelingen ter beschikking van den C.V. dan wel voor de bezetting van kazematten in 2e lijn (Vg. Holland).

Het ware gewenscht de 4 regimenten cavalerie te stellen onder een Generaal-Majoor, Cavalerie-commandant der Lichte Divisie, in oorlogstijd ook bestemd voor dit commando. Deze zou tevens Inspecteur der Cavalerie kunnen zijn.

De Luitenaar-Generaal, Commandant der Lichte Divisie, na den C.V. het moeilijkste commando van het Veldleger, zou dan eerder uit alle wapens kunnen worden gekozen en in dezelfde positie zijn als een Legerkorps-Commandant.

(Wordt vervolgd.)

NIEUWE UITGAVEN

„**Der Abessinische Krieg**,” door PIETRO BADOGLIO Uitg.: C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München. Prijs: geb. R.M. 6.75.

„**Theorie und Praxis in der Kriegskunst**,” door ALFRED KRAUSS. Uitg.: J. F. Lehmanns Verlag, München. Prijs: RM. 4.80.

„**Europe in Arms**,” door LIDDELL HART. Uitg.: Faber and Faber Limited, London. Prijs: Sh. 12/6.

„**La Révolte Druse**,” door Général ANDRÉA. Uitg.: Payot, Paris. Prijs: fr. 25.

„**Der Marsch auf Madrid, ein Kriegs- und Reisebericht**, door KARL SILEX, Verlag E. A. Seemann, Leipzig. Prijs gec. f 1,55.

GESCHREVEN PORTRETTE

HINDENBURG.

DOOR P. J. ERKENS.

Reserve-Kapitein voor Speciale Diensten V.L.K. Motordienst.

Breed geschouderd — een groote vierkante Teutonenkop met groote snorrebaarden — hoog voorhoofd met borstelige, rechtopstaande grijzende hoofdharen — een goedge, strenge vaste blik — breede neus — den mond verborgen onder de gesoigneerde snorren, verschijnt hij voor ons, de groote Veldheer uit den Wereldoorlog, als een toonbeeld van *Kracht*, maar vooral van *Wil*, van *Eenvoud*.

Geen *Geleerde*, ofschoon een der grootste strategen der laatste eeuw; hij getuigt van de school: de doode talen Grieksch en Latijn moet men vervangen door de levende, aardrijkskunde en turnen. Geen *Houwdegen*, ofschoon hij groote slagen heeft geleid. Zijn grootste verlangen is vrede en rust. Geen *onrustige* natuur, hij slaapt zelfs in den slag en blijft kalm, ook in de uiterste crisissen, omdat hij zich zelf gelijk is in Godsvertrouwen en in het besef zijn plicht te moeten doen en te doen.

Geen *Wereldveroveraar* of *Eerzuchtige*. Zijn eenige streven is, zijn Vaderland als soldaat te dienen, zonder op zichzelf te letten en zonder te vragen, waarheen zijn *Keizer* en zijn *plicht* hem zullen brengen, naar Oost of West. *Keizersgezind* tot aan het einde. Hij, die wordt opgevoed in de strenge Deutsche discipline; die op 18 Januari 1871 te Versailles in de Spiegelzaal de stichting van het Deutsche Rijk in zijn jong enthousiasme mag bijwonen; die — hij bekent het zelf — een vazal is des keizers, die, als de uitlevering van zijn Oberste Kriegsherr op 13 Juli 1919 door de Geallieerden wordt geëischt, zich zelf aanbiedt om voor zijn meester in ballingschap te gaan.

Trouw aan zijn keizer, zijn land, zijn soldaten en zijn plicht. Trouw tot aan het einde. Bij Königgrätz gewond aan het hoofd, voert hij als jong luitenant zijn soldaten aan, totdat de Oostenrijksche batterij is veroverd en laat zich eerst dan verbinden, maar weigert in een lazaret te worden opgenomen en blijft bij zijn soldaten; als een ieder den keizer verlaat, blijft hij.

Het volk roept hem en opnieuw dient hij zijn land, als hij op 26 April 1925 op 78-jarigen leeftijd het Presidentschap over zijn ongelukkig Vaderland aanvaardt. Tot zijn *laatste ademsnik* blijft hij op dien post.

Eenvoudig. Met hoeveel teederheid verhaalt hij in zijn „Aus meinem Leben” over zijn Moeder, zijn Vader, zusters en broers. Met hoeveel waardeering en echt menschelijk gevoel gedenkt hij zijn leermeesters en zijne kameraden van weleer. Ondanks de hoogste waardigheden en ordeteekenen, is hij een soldaat met zijn soldaten. Alleen door zijn meerdere kennis en zijn kijk op de strategie, is hij de veldheer en blijft toch de eenvoudige soldaat, die evenals de geringste man weet, dat hij zijn plicht moet doen.

Soldaat is Hindenburg van „Kopf zu Fuss”. Als soldatenkind wordt Paul, Ludwig, Hans, Anton, op 2 October 1847 te Posen geboren, als zoon van den Luitenant-Adjutant Robert von Beneckendorf und von Hindenburg. Hij kwam reeds in April 1859 op 11-jarigen leeftijd op de Cadettenschool te Wahlstadt, nadat hij tot dien tijd het Christelijk Gymnasium had bezocht. Hij was geen bijzonder begaafde leerling, had zelfs met rekenen eenige moeite.

De jonge cadet, die het, zooals hij zelf schrijft, als vanzelfsprekend beschouwt, dat hij soldaat zal worden, ontvangt zijn eerste onderricht in turnen en exerceeren en gaat in 1863 over naar de Hoofdcadettenschool in Berlijn.

7 April 1866 wordt hij op 18-jarigen leeftijd aangesteld tot 2e Luitenant bij het 3e Garderegiment te voet en neemt als Sectiecommandant bij de 5e Comp. van het 2e Bataljon, deel aan den veldtocht tegen Oostenrijk. Bij Königgrätz — Juli 1866 — werpt hij zich met zijn sectie op een Oostenrijksche Batterij en weet 3 van de 5 stukken te veroveren, later ook de 2 andere. Hij wordt hierbij aan het hoofd gewond. Hier onderging Hindenburg den vuurdoop. Hij ontving voor zijn moedig gedrag de orde van den Rooden Adelaar 4e klasse met de zwaarden. Vol soldatentrots rukt de jonge Luitenant Hindenburg als een overwinnaar met zijn troepen 20 September Berlijn binnen en defileert voor den Koning.

Na den oorlog tegen Oostenrijk kwam Hindenburg met het 3e Garderegiment te Hannover in garnizoen.

Bij het uitbreken van den oorlog met Frankrijk in 1870, zien we den Eerste-Luitenant von Hindenburg als Adjutant van het 1e Bataljon te velde. Het is de volbloed soldaat, die ons verhaalt van de lange marschen en de gevechten bij Metz en St. Privat op 18 Aug. 1870. Voor zijn Bataljons-C., die reeds de oorlogen van 1864 en 1866 had medegemaakt, en ook voor Hindenburg zijn de verschrikkingen van den krijg niet nieuw en overweldigend. Zij worden door hen aanvaard als onherroepelijk behoorende bij het soldaat zijn. De beschrijvingen, die Hindenburg ons geeft, duiden er op, dat hij boven het angstige is uitgewassen. Hij is *onversaagd* en doet zijn plicht, ook onder het zwaarste vuur. Bij den verderen opmarsch naar Parijs, kwam men door streken, die Hindenburg 48 jaar later in 1918 als Veldmaarschalk en Chef van den Generalen Staf met zijn keizer zou bezoeken en waar de nog wreedere wereldoorlog zou worden gestreden. Hij maakte ook de maandenlange belegering van Parijs mede.

18 Januari 1871 was Luitenant von Hindenburg, na intusschen begiftigd te zijn met het IJzeren Kruis 2e kl., als afgevaardigde van zijn Regiment in de Spiegelzaal te Versailles getuige van de stichting van het Duitsche Rijk.

Hij is een bewonderaar van het *stram militaire*, van een *flinke, krijgshaftige houding* en we zien hem op al zijn beeltenissen in diezelfde stramme houding, den Duitschen soldaat eigen.

Rijk aan oorlogservaring op het gebied van bewapening, aanvoering en organisatie, volgt dan weder gedurende enkele jaren een verblijf bij het Regiment in Hannover. Dan echter wordt Hindenburg in 1873 toegelaten tot de Krijgsacademie in Berlijn, alwaar in het bijzonder strategie en tactiek zijne belangstelling hebben. Hij keert nog een half jaar terug naar het Regiment en wordt in het voorjaar 1877 bij den Grooten Generalen Staf „kommandiert”.

In April 1878 volgt zijn benoeming tot Kapitein (op 31 jarigen leeftijd) en wordt hij toegevoegd aan den Staf van het II Armeekorps te Stettin. Hier huwde hij de dochter van Generaal VON SPERLING. Een zoon en twee dochters

werden uit dit huwelijk geboren. Zijn zoon, de latere OBERST VON HINDENBURG, was Staf-officier in den Wereldoorlog.

1881 wordt Hindenburg verplaatst naar de 1e Div. te Königsberg. 1884 volgt zijne benoeming tot Compagnies—C. bij het 58e Inf. Reg. te Traustadt in Posen. HINDENBURG verhaalt van de moeilijkheden van dit commando. Zijn compagnie bestond uit Poolsch sprekende Duitschers, die bovendien in kwartieren lagen ver buiten de stad. Niet lang duurde dit commando; reeds in den zomer van 1885 werd hij geplaatst bij den Generalen Staf en op 38-jarigen leeftijd bevorderd tot Majoor. Hier zijn VON SCHLIEFFEN, MOLTKE en WALDERSEE zijn leermeesters.

Hij werd de bewerker van het Velddienstvoorschrift en gaf aan de Hoogere Krijgsschool onderricht in taktiek.

In 1889 wordt hij benoemd tot Afdeelingsschef van het Ministerie van Oorlog; in deze functie bewerkte hij een nieuw pioniersvoorschrift en een voorschrift betreffende het gebruik van de zware artillerie in den veldslag.

1893, wordt hij Luitenant-kolonel, Commandant van het 91e Inf. Reg. te Oldenburg.

1896, wordt hij bevorderd tot Generaal Majoor (49 jaar), chef v. d. Staf van het VIIIe Armeekorps te Koblenz. In 1900 wordt hij benoemd tot Commandant der 28e Div. te Karlsruhe.

In 1903 wordt Hindenburg als Luit.-Generaal benoemd tot Commandant van het IVe Armeekorps te Magdenburg; dit commando legde hij 18 Maart 1911 neer om den weg voor jongeren vrij te laten.

Men meent, dat wrijving over een manoeuvre, waarbij hij tegenover den Keizer in persoon winnaar zou zijn geweest, aanleiding was tot de ontslag-aanvraag; HINDENBURG ontkent dit echter ten stelligste. Land en volk en leger heeft hij door en door leeren kennen. De gepensioneerde *blijft* soldaat in hart en nieren en volgt met belangstelling het politieke wereldgebeuren. Hij jaagt, leest zijn courant, en rookt, vooral veel sigaren.

Als de oorlogswolken in den zomer 1914 dreigen, stelt de gepensioneerde Generaal zich vrijwillig ter beschikking, maar meent, dat men van zijn diensten geen gebruik zal maken of hoogstens voor een territoriaal commando.

Op 22 Augustus 1914 ten 15 uur ontvangt VON HINDENBURG van het Groote Hoofdkwartier de vraag, of hij bereid is voor onmiddellijke indiensttreding. Zijn antwoord is: „*Bin bereit*”.

Des nachts ten 3 uur komt de extratrein te Hannover en ontmoet hij voor het eerst Generaal LUDENDORFF, die hem als chef van zijn staf is toegevoegd en met wien hij 4 jaar lang zou samenwerken. HINDENBURG is aangewezen als Commandant van het 8ste Leger in het Oosten. Bij dit 8ste leger te Marienburg is de toestand hachelijk. Reeds in den trein wordt het plan besproken om de Russen, ondanks de schijnbare moeilijkheden, tegen te houden, zelfs te slaan. HINDENBURG erkent de hooge waarde van LUDENDORFF en laat diens drang naar daden zooveel mogelijk den vrijen gang. Hun strategische en tactische inzichten dekten elkander, ook in de toekomst.

Wij kennen den uitslag van den slag bij Tannenberg, aan de Masurische meren, van den veldtocht in Polen. Hier bewees VON HINDENBURG met zijn stafchef, dat hun geest in staat was een veldtocht te leiden, onder de moeilijkste omstandigheden. Hier bewees de Duitsche soldaat, dat hij behoort tot de besten der wereld. Hindenburg ontving op 29 Aug. 1914 als Kolonel-generaal het IJzeren Kruis 1e Kl. en de Ordre pour le Mérite.

Op 1 November 1914 wordt HINDENBURG benoemd tot Opperbevelhebber

Oost en komen alle Duitsche troepen in het Oosten onder zijn bevelen. LUDENDORFF blijft chef van den Staf; MACKENSEN volgt HINDENBURG op als commandant van de 9e Armee. Op 27 November 1914 wordt HINDENBURG bevorderd tot Generaal-Veldmaarschalk.

1915 brengt in samenwerking met Oostenrijk-Hongarije een halt aan den Russischen opmarsch. Dan komt in het voorjaar 1916 Verdun, en ter ontlasting van Geallieerde zijde, de aanval aan de Somme en het Broesiloff-offensief in het Oosten.

De toestand is ernstig. Op 29 Augustus 1916 wordt Generaal HINDENBURG benoemd tot Chef van den Generalen Staf, (waaraan, volgens HINDENBURG, de grootste onderscheiding ten deel viel, toen de Geallieerden bij de vredesvoorwaarden de opheffing eischten) als opvolger van VON FALKENHAYN en wederom is het LUDENDORFF, die hem ter zijde zal staan.

Daarmede is het opperbevel over het Duitsche Leger, eigenlijk over alle verbonden legers, in zijn handen gelegd. Hier toont zich de enorme werkkraft van LUDENDORFF, het kalme overleg van HINDENBURG; beider strategische blik gaat uit ver buiten Europa. Een Oost-, West- en Zuidfront vorderen hun aandacht. De situatie is hachelijk en eischt den vollen mensch. Beiden treden in de geschiedenis als veldheeren van den eersten rang.

De Roemeensche veldtocht — de strijd in Macedonië — de slagen aan het Westfront in 1917 — de wapenstilstand met Rusland — Riga — Cambrai — de verkorting van het front — de nederlaag der Italianen, het zijn alle zoo-vele geschiedkundige gebeurtenissen, geleid door den onvermoeibaren LUDENDORFF, in toom gehouden door den rustigen HINDENBURG.

Dan het eindoffensief tegen Amiens, in Vlaanderen, bij Reims en richting Parijs.

En ten laatste: uitgeput, de tegenslag. Hier wil ons HINDENBURG het grootste lijken. Zijn achterwaartsche stellingen zijn meesterlijk ingericht. De terugtocht is ordelijk. Hij verliest zijn jarenlangen helper; zijn keizer vlucht. Voedselgebrek, revolutie! Hij blijft op zijn post, temidden der ergste stormen. Hij zou met zijn soldaten, met zijn vaderland zijn ten onder gegaan. Trouw tot in den dood. Generaal GROENER wordt zijn Generaal-Kwartiermeester. 26 Juni 1919 legt hij zijn militaire functie neer.

HINDENBURG zelf schrijft met weemoed over de ineenstorting in zijn in 1920 verschenen boek „Aus meinem Leben”. Hij beschouwt het als zijn plicht om 12 Mei 1925 op 78-jarigen leeftijd het Presidentschap der Republiek Duitschland te aanvaarden. Hij maant aan tot *Einigkeit* en wordt in April 1932 ten tweede male tot President gekozen. Bij zijn dood op 86-jarigen leeftijd te Neudeck (2 Aug. 1934) laat hij een militair sterk, in politiek opzicht versterkt en aaneengesloten volk achter met hoop op de toekomst. „All unser sein dem Vaterlande”, was zijn devies.

VON HINDENBURG beleefde drie oorlogen, zag het ontstaan van het Duitsche Rijk, zijn ineenstorting en zijn opkomst.

„Massgebend in meinem Leben und tun war für mich nicht der Beifall der Welt, sondern die eigene Ueberzeugung, die Pflicht und das Gewissen”.

HINDENBURG was een groot veldheer, een toonbeeld van een plichtgetrouw mensch.

GASBESCHERMING

ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE GASBESCHERMING BIJ OEFENINGEN VAN DEN TROEP EN DE WERKZAAMHEDEN VAN HET SPECIALISTISCHE GASPERSONEEL IN TROEPENVERBAND

DOOR TH. A. J. VAN ERP,

Eerste-luitenant der inf., Leeraar M.G.S.

IV. (Vervolg van blz. 195)

B. Naderingsmarsch.

Vooraf moge hier nog even de aandacht worden gevestigd op het volgende: *In het algemeen* huldigt de H.G. het beginsel, dat bij artillerie beschietingen (bombardementen uit vliegtuigen), met het maken van gasalarm, **niet** gewacht wordt tot men *zekerheid* heeft of de vijand *al dan niet* van gas gebruik maakt. Men begint zekerheidshalve eerst met gasalarm te maken. *Vervolgens* stelt men vast, (gasverkenners!) of gas werd toegepast en neemt daarna pas de beslissing over het al of niet ophouden van de gasmaskers.

Op dezen *algemeenen regel* heeft men echter één uitzondering *moeten* maken. Tijdens den naderingsmarsch (en tijdens den daarop volgende aanval) n.l. wordt geen gasalarm gemaakt bij *elke* artillerie-beschieting, doch alleen indien men bemerkt, dat **gas**-projectielen worden gebezigd. Zie hiervoor de noot onderaan blz. 82 H.G., waarin ook de motiveering van deze bepaling is opgenomen.

In verband hiermede zal het dus noodzakelijk zijn om bij de oefeningen in den naderingsmarsch (en den aanval) te beschikken over een aparte aanduiding, dat *gas*projectielen door den vijand worden toegepast.

Een aanvulling van de bekende voorstellingswijze van vijandelijk artillerievuur zal dus moeten geschieden.

Evenals onder A vermeld, zal de gasofficier (-vaandrig) opdracht kunnen krijgen tot het samenstellen van het gasbevel, dat het marschbevel zou hebben vergezeld (c.q. de punten uit laatstgenoemd bevel, welke de gasbescherming regelen). Hierin dient o.a. te worden geregeld:

- gegevens omtrent het gebruik van chemische strijdmiddelen door den vijand.
- versterkte indeeling van gasverkenners bij de voorste afdeelingen;
- plaats en te volgen weg van de ontsmettingsploeg(en), zoomede de medevoering van een eerste voorraad ontsmettingsmiddelen.

Tijdens de uitvoering van den naderingsmarsch kunnen zich de volgende gevallen afspelen:

1. gasprojectielen vallen op 200 à 300 m afstand *in front* van een afdeeling ¹⁾.

De afdeeling maakt gasalarm en zet de gasmaskers op.

De C. beoordeelt of de terreinstrook, waarop de projectielen vallen, kan worden vermeden of niet. In het eerste geval zal, z.m. bovenwinds, de terreinstrook worden omtrokken.

Door gasverkenners doen vaststellen, wanneer de gasmaskers weer kunnen worden afgezet.

In het geval, dat de C. oordeelt, dat de terreinstrook *niet* kan worden vermeden, zal eerst vastgesteld moeten worden, of al dan niet van blaartrekkende strijdgassen gebruik werd gemaakt (gasverkenners!).

Zoodra de C. bericht krijgt, dat het *geen* blaartrekkend strijdgas is, dan wordt met opgezet gasmasker de terreinstrook zoo snel mogelijk doorschreden, waarbij men echter de granaatkuilen zoo eenigszins mogelijk angstvallig dient te vermijden.

Luidt het bericht echter, dat blaartrekkende strijdgassen zijn gebruikt, dan zal niet verder voorwaarts mogen worden gegaan en nadere bevelen moeten worden afgewacht.

(In alle gevallen wordt vanzelfsprekend bericht gezonden naar den naast-hooger Commandant.)

2. Gasprojectielen vallen op 200 à 300 m afstand *in den rug* van een afdeeling ²⁾.

De afdeeling maakt eenige groote en snelle sprongen voorwaarts.

Zoolang *geen* gas wordt bespeurd, blijven de gasmaskers in alarmstelling. Zoodra evenwel gas wordt bespeurd, wordt gasalarm gemaakt en worden de gasmaskers opgezet. (N.B. Met gasmasker op *geen* groote en snelle sprongen meer maken, doch in kalm tempo voorwaarts.)

Zoodra wederom geen gas meer wordt waargenomen, worden de gasmaskers weer in alarmstelling gebracht.

3. Gasprojectielen vallen op 200 à 300 m afstand *in de flank* van een afdeeling ²⁾. Uitvoering als onder 2. werd vermeld.

4. Gasprojectielen, gevuld met andere dan blaartrekkende strijdgassen, vallen *in de onmiddellijke omgeving* van een afdeeling (ev. zelfs *op* de afdeeling).

De afdeeling maakt gasalarm en zet de gasmaskers op.

Zoo snel mogelijk verlaat de afdeeling de besmette terreinstrook, waarbij granaatkuilen, zoo eenigszins mogelijk, angstvallig moeten worden vermeden.

Nadat de afdeeling de terreinstrook heeft verlaten, worden de gasmaskers afgezet, zoodra geen gas meer wordt waargenomen.

Bij ernstig vuur, goede dekking en indien tactisch toelaatbaar, zal de afdeeling een vuurpauze afwachten.

Eventueel besmette personen (tengevolge van scherven, aardkluiten e.d.) blijven, na het verlaten van het besmette terrein, achter om door den Geneeskundigen dienst te worden behandeld.

¹⁾ Hierbij wordt verondersteld, dat men weet met *gas*-projectielen te doen te hebben, doordat voorgaande afdeelingen, welke zich in de buurt van de beschieting bevonden, gasalarm hebben gemaakt.

²⁾ Hierbij wordt verondersteld, dat men weet met *gas*-projectielen te doen te hebben, doordat volgende (zijwaarts marcheerende) afdeelingen, welke zich in de buurt van de beschieting bevonden, gasalarm hebben gemaakt.

5. Gasprojectielen gevuld met blaartrekkende strijdgassen vallen op en in de onmiddellijke omgeving van een afdeeling.

De afdeeling maakt gasalarm en zet de gasmaskers op.

Zoo snel mogelijk verlaat de afdeeling (z.m. in achterwaartsche richting) het besmette terrein, blijft voorloopig ter plaatse en wacht op nadere bevelen.

6. Een afdeeling stuit op een met blaartrekkend strijdgas besmet terrein (lysol!)

Indien omtrekken mogelijk is, dan geschiedt dit natuurlijk.

Enkele menschen achterlaten om eventueel volgende afdeelingen tijdig te kunnen waarschuwen.

Bericht aan naasthooger Commandant.

Is omtrekken *niet* mogelijk, dan halt houden (op veiligen afstand van het terrein) en nadere bevelen afwachten.

Gasverkenner worden aangewezen om den juisten omvang van het besmette terrein vast te stellen. B.C. (gasofficier!) neemt maatregelen voor het afbakenen en eventueel ontsmetten van het terrein.

Bij dit laatste geval kan natuurlijk zoo noodig de ontsmettingsploeg in actie komen om bijv. een weg door het besmette terrein heen te ontsmetten.

Deze gevallen zijn tevens uitermate geschikt, om de Commandanten tijdens den naderingsmarsch te dwingen tot het nemen van beslissingen en het geven van de juiste bevelen.

N.B. Onder B. wordt tevens begrepen het oprukken naar een uitgangstelling voor het uitvoeren van een aanval.

C. De aanval.

(Hieronder te verstaan de oefeningen, welke beginnen met het innemen van een uitgangstelling en het daarna uitvoeren van een aanval.)

De oefeningen in het aanvallend gevecht leenen er zich uit den aard der zaak in het algemeen niet erg goed voor, om het specialistische gaspersoneel practisch als zoodanig veelvuldig te werk te stellen.

Zooals punt 151 van de H.G. aangeeft, zal in de uitgangstelling een systeem van gasalarmeering moeten worden ingericht (door de troepencommandanten zelf!), zooveel mogelijk overeenkomende met, dat bij de verdediging. Door den gasofficier kan ook hier natuurlijk wederom contrôle worden uitgeoefend (namens den B.C.). Deze contrôle zal *hier zelfs zéér* gewenscht zijn, omdat onder deze omstandigheden de inrichting van een gasalarmeering nog wel eens zal worden vergeten. Bovendien biedt het organiseren hiervan in de uitgangstelling nog de speciale moeilijkheid, van het vinden van een juist compromis, tusschen de eischen der gasalarmeering (ptn. 125 t/m 132 H.G.) enerzijds en de noodzakelijkheid van *geheimhouding* der uitgangstelling anderzijds! Hierbij zal dus het advies van den gasofficier zeer wenschelijk zijn.

Behalve de momenten 1 t/m 4 onder B. besproken, welke in enkele gevallen zoo noodig ook hier wel, tijdens den eigenlijken aanval, kunnen worden toegepast, kunnen zich nog de volgende gevallen afspelen:

1. Op de uitgangstelling (of een gedeelte daarvan) valt vijandelijk artillerievuur.

Werking van de gasalarmeering.

Contrôle hierop door den gasofficier namens den B.C.

2. In de uitgangstelling verblijvende, wordt een gedeelte van de troepen daarin, beschoten met projectielen, gevuld met blaartrekkende strijdgassen.

Hierbij onderscheiden we de volgende gevallen:

a. Slechts een *klein gedeelte* van de troepen in de uitgangstelling is besmet (bijv. op één der vleugels daarvan; kan z.n. een *gemarkeerd* onderdeel zijn). De aanval *kan*, met achterlating van het besmette gedeelte, toch worden uitgevoerd (puzzle voor den C.!) Gasofficier krijgt opdracht om maatregelen te nemen, dat het besmette troepenonderdeel op de ontsmettingsplaats wordt gedirigeerd, voorts om den juisten omvang van het besmette terrein te doen vaststellen en afbakenen (aanwijzen van gasverkenners en ev. gasontsmetters).

b. Een zoodanig gedeelte van de troepen in de uitgangstelling is besmet, dat met het niet besmette gedeelte alléén, de aanval *niet* kan worden uitgevoerd. De Commandant (D.C. of D.G.C.) zal moeten beslissen of de tactische omstandigheden zoodanig zijn, dat de aanval *toch* zal moeten worden uitgevoerd, ondanks het besmet zijn van een groot gedeelte van de aanvalstroepen. (N.B. Een besmet onderdeel blijft nl. nog *minstens* 6 à 12 uur volkomen gevechtsvaardig! Er moet echter wel terdege rekening mee worden gehouden, dat een dergelijke actie *zéér* *hooge uitzondering* moet blijven en slechts kan geschieden met troepen met een *zéér hoog gestemd moreel*.)

Den gasofficier kan nu worden opgedragen na te gaan, welke maatregelen hij naar aanleiding van de beslissing van den D.C. of D.G.C. (al of niet doorgaan van den aanval) zou adviseeren aan zijn B.C.

Uit oefeningsoverwegingen is het natuurlijk gewenscht, dit geval uit te voeren in den vorm van een puzzle voor den Commandant en meer speciaal (z.n. zelfs alléén) voor den gasofficier (-vaandrig).

(Wordt vervolgd.)

NIEUWE UITGAVEN

**Vorst Johan Maurits van Nassau en zijn Cavalerie-Generaal in Friesland, Mar-
kies de Montpouillan** (Mei tot Augustus 1673), door W. E. VAN DAM VAN ISSELT,
Gep. Luitenant-Generaal. Overdruk uit „De Navorscher” 1936.

Generaal VAN DAM VAN ISSELT schreef enkele jaren geleden zijn uitvoerige en belangwekkende studie over de verdediging van Friesland in de jaren 1672—'73, welke studie wij indertijd uitvoerig in ons tijdschrift bespraken. Het werkje van 50 bladzijden, dat thans het licht heeft gezien, is te beschouwen als een aanvulling op het hiervoor bedoelde boekwerk en is in hoofdzaak de neerslag van enkele verzamelingen van correspondentiën, die zich in het Kon. Huisarchief bevinden. Het is den schrijver gelukt uit deze briefwisselingen tal van belangwekkende bijzonderheden te verzamelen en deze tot een interessant verhaal te koppelen, dat een duidelijk licht laat vallen op de gebeurtenissen in het Friesche watergebied van 1673.

Wij zullen volstaan met dit boekje warm aan te bevelen in de belangstelling van hen, die zich voor de geschiedenis of (en) voor het mooie Friesche land interesseeren. Het is niet mogelijk een gedetailleerde beschrijving van den bonten inhoud te geven; dat deze evenwel den lezer niet zal teleurstellen, kunnen wij verzekeren.

W.

Nasporingen en Studiën op het gebied der Ned. en der Ned. Ind. Krijgs-
geschiedenis. Jaarverslag van het Krijgs-geschiedkundig Archief 1936.

Nederlandsch Legermuseum. Jaarverslag 1936.

Hierbij onderscheiden we de volgende gevallen:

a. Slechts een *klein gedeelte* van de troepen in de uitgangstelling is besmet (bijv. op één der vleugels daarvan; kan z.n. een *gemarkeerd* onderdeel zijn). De aanval *kan*, met achterlating van het besmette gedeelte, toch worden uitgevoerd (puzzle voor den C.!) Gasofficier krijgt opdracht om maatregelen te nemen, dat het besmette troepenonderdeel op de ontsmettingsplaats wordt gedirigeerd, voorts om den juisten omvang van het besmette terrein te doen vaststellen en afbakenen (aanwijzen van gasverkenneren en ev. gasontsmetters).

b. Een zoodanig gedeelte van de troepen in de uitgangstelling is besmet, dat met het niet besmette gedeelte alléén, de aanval *niet* kan worden uitgevoerd. De Commandant (D.C. of D.G.C.) zal moeten beslissen of de tactische omstandigheden zoodanig zijn, dat de aanval *toch* zal moeten worden uitgevoerd, ondanks het besmet zijn van een groot gedeelte van de aanvalstroepen. (N.B. Een besmet onderdeel blijft nl. nog *minstens* 6 à 12 uur volkomen gevechtsvaardig! Er moet echter wel terdege rekening mee worden gehouden, dat een dergelijke actie *zéér* *hooge uitzondering* moet blijven en slechts kan geschieden met troepen met een *zéér hoog gestemd moreel*.)

Den gasofficier kan nu worden opgedragen na te gaan, welke maatregelen hij naar aanleiding van de beslissing van den D.C. of D.G.C. (al of niet doorgaan van den aanval) zou adviseeren aan zijn B.C.

Uit oefeningsoverwegingen is het natuurlijk gewenscht, dit geval uit te voeren in den vorm van een puzzle voor den Commandant en meer speciaal (z.n. zelfs alléén) voor den gasofficier (-vaandrig).

(Wordt vervolgd.)

NIEUWE UITGAVEN

**Vorst Johan Maurits van Nassau en zijn Cavalerie-Generaal in Friesland, Mar-
kies de Montpouillan** (Mei tot Augustus 1673), door W. E. VAN DAM VAN ISSELT,
Gep. Luitenant-Generaal. Overdruk uit „De Navorscher” 1936.

Generaal VAN DAM VAN ISSELT schreef enkele jaren geleden zijn uitvoerige en belangwekkende studie over de verdediging van Friesland in de jaren 1672—'73, welke studie wij indertijd uitvoerig in ons tijdschrift bespraken. Het werkje van 50 bladzijden, dat thans het licht heeft gezien, is te beschouwen als een aanvulling op het hiervoor bedoelde boekwerk en is in hoofdzaak de neerslag van enkele verzamelingen van correspondentiën, die zich in het Kon. Huisarchief bevinden. Het is den schrijver gelukt uit deze briefwisselingen tal van belangwekkende bijzonderheden te verzamelen en deze tot een interessant verhaal te koppelen, dat een duidelijk licht laat vallen op de gebeurtenissen in het Friesche watergebied van 1673.

Wij zullen volstaan met dit boekje warm aan te bevelen in de belangstelling van hen, die zich voor de geschiedenis of (en) voor het mooie Friesche land interesseeren. Het is niet mogelijk een gedetailleerde beschrijving van den bonten inhoud te geven; dat deze evenwel den lezer niet zal teleurstellen, kunnen wij verzekeren.

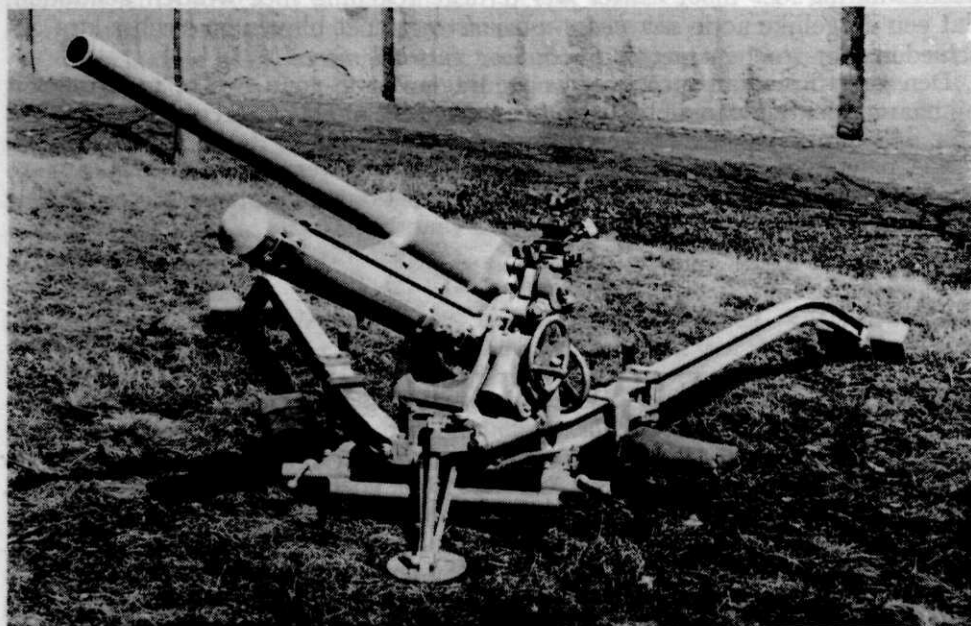
W.

Nasporingen en Studiën op het gebied der Ned. en der Ned. Ind. Krijgs-
geschiedenis. Jaarverslag van het Krijgsgechiedkundig Archief 1936.

Nederlandsch Legermuseum. Jaarverslag 1936.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

NIEUW INFANTERIEGESCHUT

Binnenkort zal een nieuw modern infanteriekanon bij de Koninklijke landmacht worden ingevoerd, waarvan thans een vrij groot aantal bij de firma Gebr. BÖHLER EN CO A.G. te Weenen is besteld. De eerste aflevering kan tegen het einde van het jaar worden tegemoet gezien.

De voornaamste gegevens van het kanon zijn:

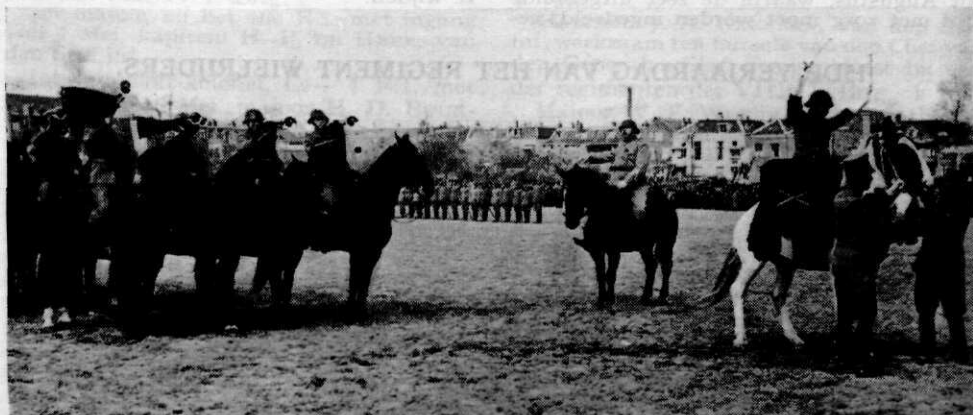
kaliber 47 mm;
spreidaffuit;
geen schild, doch voorzien van bevestigingsmiddelen daarvoor;

max. dracht 7500 m;
gewicht in stelling \pm 285 kg;
max. vuursnelheid 20 schoten per minuut;

Munitie: pantsergranaat met lichtspoor; brisantgranaat.

Door de invoering van dit geschut zal de afweerkraft van onze infanterie en van onze lichte troepen — in het bijzonder tegen pantser- en vechtwagens — in zeer belangrijke mate worden verhoogd.

PLECHTIGHEID BIJ 1ste REGIMENT VELD-ARTILLERIE

Op 30 April 1937 had te Utrecht op het dicht bezette Suikerterrein voor het front van het Regiment de aanbieding plaats van een stel pauken (geschenk van Mej. S. A. van BEECK CALKOEN), een twaalftal bazuinen met geborduurde bazuinvanen (geschenk van de oud-, reserve- en actieve officieren van 1 R.V.A.) en een zwart-bont paukenpaard (geschenk van de Utrechtsche burgerij) aan het Eerste Regiment Veld-Artillerie.

Nadat de Regimentscommandant, Luitenant-Kolonel P. J. A. BARTELS in zijn toespraak de comité's van aanbieding had bedankt en tot de troep de aansporing had gericht zich deze fraaie sieraden waardig

te toonen, maakte het Regiment een marsch door de stad, waarbij van de zijde van het publiek een zoo groote belangstelling bestond, als te Utrecht nog nimmer bij een militair schouwspel was gezien.

Het 1 R.V.A. (dat geen muziekkorps heeft) is hiermee in het bezit gekomen van een trompetterskorps, dat eenig in den lande mag heeten en dat teruggrijpt tot oude traditiën.

Vermelding verdient, dat een zestal beroepswachtmeesters en capitulanten de vaste kern vormen van het ensemble en dat het Genootschap voor Militaire Traditiën en Uniformkunde advies uitbracht over de uitvoering der diverse sieraden.

NIEUWE GEBOUW S.R.O.C.

Op 29 April l.l. vond de eerste steenlegging voor het nieuwe gebouw der S.R.O.C. te Amersfoort door den Ritmeester C. L. HOLLERTT, C.-S.R.O.C., feestelijk plaats. Behalve de Directeur der Rijschool en zijne Officiëren gaven de autoriteiten van de Prins Willem III-kazerne van hun belangstelling blijk, terwijl het muziekkorps van het 1e Half Regiment Huzaren de plechtigheid opluisterde. Nadat in de morgenuren de Huzaren van het Oefendetachment hun krachten hadden gemeten, werd in den namiddag een wedstrijd voor de Leerlingen gehouden.

Het nieuwe gebouw, voor hetwelk de C.-S.R.O.C. gedurende een morgendronk in de cantine vele gelukwensen mocht ontvangen, wordt gebouwd voor een capaciteit van 32 leerlingen.

Op den beganen grond bevat het, behalve de benodigde bureelruimten en een wachtlokaal: een ruime cantine met leeszaal,

eetzaal, 2 leslokalen, wapenkamer, rijwielbergplaats en keuken- en kelderdepartement. De eerste verdieping bevat 2 slaapzalen, waschlokalen met douches, een ziekenverblijf, werkkamer en poetskamer. Terwijl de zolderverdieping nuttig wordt besteed voor een gecombineerde sein-, zandbak- en projectiezaal, droogzolder, rustkamer, kofferzolder en bergplaatsen. Er heeft zich een comité van oud-Leerlingen gevormd met het loffelijk streven om op 1 Februari 1938, ter gelegenheid van het 4e Lustrum der S.R.O.C., een zeer fraaie gevelsteen, voorstellende een St. Jorisfiguur, een ontwerp van den 1e Luitenant H. J. SCHEFFER van 1 R.H., aan te bieden.

De huidige sterkte der S.R.O.C. bedraagt een Ritmeester-commandant, een Luitenant-Instructeur, 2 Onderofficiëren-Instructeurs en een 20 tot 25 Leerlingen, bovendien een onderofficier met \pm 25 man

Oefendetachement en een 30 tot 40 paarden. De opleidingstijd duurt van October tot Augustus, waarin de zeer uitgebreide stof met zorg moet worden ingedeeld, ge-

zien ook het streven om aan het sportieve element van de opleiding een ruime plaats te wijden.

15DE VERJAARDAG VAN HET REGIMENT WIELRIJDERS.

Onder groote belangstelling vierde het Regiment wielrijders onder bevel van Luitenant-kolonel H. C. VAN DER BIJL 1 Mei j.l. te 's-Hertogenbosch den 15den verjaardag. Officieren, onderofficieren, korporaals en soldaten boden een door den calligraaf G. VAN DER WERF fraai uitgevoerd herinneringsalbum aan, waarin de geschiedenis van het regiment in de afgelopen 15 jaar is vastgelegd. De beide oud-regimentscommandanten Kolonel BARON VAN LAWICK en Kolonel BARON VAN VOORST

TOT VOORST schonken een bijbehorende lessenaar. De reserve-officieren deden ter weerszijden van den ouden monumentalen poort der *Isabellakazerne* bovenstaande monumentale vlaggestokken, met kunstig smeedwerk in baksteen en bloembakken geplaatst, oprijzen.

De geheele viering getuigde van een hechten korpsgeest, onmisbaar voor het door een korps volbrengen van groote daden.

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

BIJ DE LICHT TROEPEN.

Overgeplaatst.

Tweede-luitenant der mil. adm. C. F. J. W. HAFKEMEIJER, van het R.W. overgeplaatst bij het 20e R.I.

BIJ DE OVERIGE WAPENS EN DIENSTVAKKEN.

Benoemd.

tot reserve-luitenant-kolonel bij den Staf inf., met ingang van 1 Mei, gep. luitenant-kolonel H. J. VAN LIMBEEK.

Bevorderd.

tot reserve-kapitein, gerekend van 20 Febr., reserve-eerste-luitenant F. B. WARENDORF, van het 3e R.I.

tot luitenant-kolonel, C.— 6 R.I. met ingang van 1 Mei, majoor H. A. RIBBIUS, van den Staf IV I. Brig.

tot majoor bij het 16e R.I. met ingang van 1 Mei, kapitein H. P. DE HEER, van den Staf inf.

tot luitenant-kolonel, C.— 4 R.I. met ingang van 16 Mei, majoor H. D. BUURMAN, van dat regiment.

tot luitenant-kolonel, C.— 1 R.I., met ingang van 16 Mei, majoor H. D. SCHERPENHUIJZEN, van het R. Gr.

tot reserve-kapitein, reserve-eerste-luitenant C. DE VRIES, van het Korps motordienst (10 Maart) en J. H. MOENS, van het 8e R.I. (17 Maart).

tot kapitein-intendant, eerste-luitenant B. G. PEEREBOOM en P. VAN DER HEIDE, onderscheidenlijk van het K. P. en T. en van het 8e R.I., 29 April.

tot kapitein, eerste-luitenant J. PORTHEINE en Ir. J. C. KOK, onderscheidenlijk van het K.R.A. en van de L.V.A., 29 April.

tot reserve-majoor, gerekend van 19 Maart, reserve-kapitein H. P. J. DE JONGH, van het 7e R.I.

tot kapitein, eerste-luitenant der militaire administratie H. SCHNITKER en G. HARDENBERG, onderscheidenlijk van de Kon. Militaire Academie en van het 7e R.I., 11 Mei.

tot reserve-kapitein, reserve-eerste-luitenant der militaire administratie J. C. LUCAS, van het R. Gr., 11 Mei.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Majoor H. D. BUURMAN, van het 16e R.I. overgeplaatst bij het 4e R.I., 12 April.

Kapitein Ir. J. GOVERS, van den Generalen Staf, adjunct-chef van den Staf IIe Divisie, toegevoegd aan den Chef van den Generalen Staf, 1 Juni.

Kapitein W. J. K. BAAIJ, van het 5e R.I., in zijn rang en ouderdom van rang overgeplaatst bij den Generalen Staf en bestemd voor de functie van adjunct-chef van den Staf IIe Divisie, 1 Juni.

Kapitein P. J. H. MARCELLA, van den Staf genie te *Utrecht* tijdelijk belast met de waarneming van de functie van eerst-aanwezend ingenieur te *Arnhem*.

Kapitein J. A. A. SITSSEN, van het 4e R.I. en gedetacheerd bij het R. Gr., onder eervolle ontheffing uit zijn tegenwoordige functie benoemd tot C.— Infanterie schietkamp.

Kapitein F. G. VAN ALTENA, van de S.R.O.I., overgeplaatst bij het 10e R.I., 1 Juli.

Kapitein J. A. GEENSEN, van den Staf inf. werkzaam ten bureele van den Chef van den Generalen Staf, overgeplaatst bij een der regimenten der VIIIe I. Brig., 1 Juli.

Majoor W. F. WEBER, eervol ontheven uit de functie van hoofdinstrucateur bij het 10e R.I.

Majoor A. C. HOUTMAN, bestemd voor de functie van hoofdinstrucateur, commandant van de regimentsschool bij het 10e R.I.

Eerste luitenant D. KLOP, van het 4e R.I., definitief werkzaam gesteld ten bureele van den Chef van den Generalen Staf en overgeplaatst bij den Staf inf., 1 Juli.

Eerste-luitenant P. A. VAN HATTUM, van het R. Gr., werkzaam gesteld bij de B.T. van dat regiment, 1 Mei.

Eerste-luitenant E. W. 't SAS, van het K.P. en T., overgeplaatst bij het 11e R.I., 1 Aug.

Tweede-luitenant H. J. AMELINK, van het 18e R.I., gedetacheerd bij het Korps politietroepen en toegevoegd aan den C.— 1e Afdeling van dat korps.

Tweede-luitenant der mil. adm. H. W. C. LIGTVOET, van het 2e R.V.A., overgeplaatst bij het 21e R.I.

Eervol ontslagen.

Reserve-luitenant-kolonel B. TEN BROECKE HOEKSTRA, van den Staf inf., 1 Mei.

Reserve-majoor J. R. JOCHEM, van het 13e R.I., 26 April.

Reserve-majoor voor speciale diensten J. J. H. BRAUN, van den Generalen Staf, 26 April.

Overleden.

Reserve-kapitein W. DEKKER, van het Regiment Jagers, 17 April te 1937 *Zandvoort*.

Eerste-luitenant J. HAVINGA, van het 7e Regiment infanterie, 24 April 1937 te *Harderwijk*.

Kapitein der militaire administratie J. MICHELSEN, van het 7e Regiment infanterie, 27 April 1937 te *Harderwijk*.

Eerste-luitenant B. H. POTJER, van den Staf der artillerie, 29 April 1937 te *'s-Gravenhage*.

NIEUWE UITGAVEN

Kampf gegen Panzerwagen, door A. VON SCHELL, Majoor van den Gen. Staf, met een voorwoord van Generaal LIEBMANN, Directeur der H.K.S. te Berlijn. Uitg. Gerhard Stalling A.G. Oldenburg.O.. Prijs gebr. R.M. 2,60, geb. R.M. 3,20.

Uitgaande van een Duitsche divisie met de toenmalige pantserafweer-uitrusting, n.l. een Comp. van 9 (thans 12) stukken anti-vew. geschut per regiment en een afd. van 3×9 (thans 3×12) stukken per divisie, bespreekt Schr. de pantserafweer in de verschillende tactische hoofdmomenten (marsch op grooten afstand van den vijand, naderingsmarsch, verdediging, verdragend gevecht, aanval, vervolging, terugtocht). Helder en beknopt zet Schr. in groote lijnen uiteen hoe het afweergeschut moet optreden, welke taak den pioniers ten deel valt en wat van andere wapens, w.o. het luchtwapen, valt te verwachten. Hij onderzoekt daarbij of een en ander in de verschillende omstandigheden een deugdelijke bescherming voor de divisie vormt.

Zeer in het kort komt Majoor VON SCHELL tot deze *gevolgtrekkingen*:

— *Marsch op grooten afstand van den vijand*: te rekenen met verkennende paw.; afweergeschut van de regimenten over de colonne(s) verdeeld; de afdeeling gesloten sprongsgewijze verplaatsen; pioniers spelen geen rol; divisie voldoende beschermd.

— *Naderingsmarsch*: voor paw. geen ruimte meer, te rekenen met plaatselijke aanvallen van vew.; zooveel mogelijk gebruik maken van terreinstrooken ongeschikt voor vew.; afweergeschut van de regimenten vereenigd in handen R.C. houden (in, naast of voor het regiment) teneinde gesloten een vew. stoot te kunnen opvangen; de afdeeling door D. Cn. in te zetten in terreindeelen, die zich bijzonder voor vew. aanval leenen; pioniers versperren tusschenruimten; bescherming wellicht voldoende.

— *Verdediging*: bij stelling keuze rekenen op vew. aanvallen, hetgeen leidt tot nieuwe gezichtspunten (in Wereldoorlog was het: „vermijdt oorden”; thans moet het zijn: „zoekt de oorden op”); in aansluiting aan natuurlijke hindernissen moeten pioniers door kunstmatige hindernissen (w.o. mijnenvelden) vew. aanval „kanaliseeren”; afweergeschut der regimenten zoo te plaatsen, dat uitwerking tot eenige honderden meters vóór frontlijn; afweergeschut der Div. veelal noodig om dat der regimenten te versterken, bij uitzondering daartoe niet benodigd geschut achter bedreigde deelen hws. opstellen; in het algemeen geen geschut achterhouden teneinde te worden ingezet als aanval zich teekent, daar het dan te laat komt; art. heeft alleen goede uitwerking als het bij uitzondering gelukt met vuurconcentratie gereedstelling van vew. te treffen en kan voorts zich zelf verdedigen indien batterij-stellingen vuur met directe richting tot 1000 m toelaten; aangezien moet worden gerekend op aanval van 100 vew. per km wijst berekening uit, dat huidige afweermiddelen *onvoldoende* zijn.

— *Verdragend gevecht*: verdediging op breed front alleen mogelijk indien stelling achter vew. hindernis; terugtocht op volgende stelling alleen mogelijk indien onbemerkt voor tegenpartij, die bedoeling verdragend te vechten echter spoedig zal bemerken en alsdan door stoot met vew. de Div. zal doorbreken en opnieuw vastzetten voorkomen; derhalve in normaal terrein verdragend gevecht in verscheidene weerstandslijnen *onmogelijk* tegenover energieken vijand met vew.

— *Aanval*: taak is het opvangen van tegenaanvallen met vew., waarbij ook hier de voorste inf. moet worden beschermd; het afweergeschut moet dus met vooruitzienden blik tijdig ver naar voren worden geschoven; pioniers moeten tusschenruimten, vleugels en open flanken beschermen; een en ander kan niet garandeeren, dat onverhoedschen tegenaanval zal worden afgewezen.

Vervolging: hier gevaar niet zeer groot, overigens als bij naderingsmarsch.

— *Terugtocht*: bescherming tegen paw. en vew. bij uitstek taak van pioniers, door aanleg versperringen, welke met vuur te bestrijken door achterhoeden.

Waarde *luchtstrijdkrachten* in verschillende gevallen berust hoofdzakelijk op tijdige melding vew. gevaar, terwijl voorts van massalen aanval met bommen of nog beter met snelvuurgeschut op tijdig ontdekte vew. *groot resultaat* is te wachten.

Uit vorenstaande volgt, dat alle *afweermiddelen* te samen (ook wanneer nog aangevuld

met tankbuksen en infanteriemijnen) niet steeds voldoende bescherming kunnen verleenen. Div. moet dus kunnen beschikken over strijdmiddel om doorgebroken vew. te kunnen *aanvallen*. Schr. bepleit hiertoe indeeling van 100 „*Tankjagers*” per Div., d. z. vechtwagens, die organiek tot de Div. behooren, in tegenstelling tot de vew. vereenigd in de pantserdivisiën. Schr. betoogt, dat deze vew. niet alleen noodig zijn om vijandelijke vew. te bestrijden, doch ook om bij een aanval de inf. te begeleiden. Wij merken hierbij op, dat een dergelijke tendens ook in andere legers tot uiting komt en in Engeland reeds heeft geleid tot de indeeling van speciale vew. bij elk der vijf divisiën naast die van de Beweeglijke divisie.

Wij bevelen deze studie gaarne in de aandacht aan. Er valt in dit opzicht in ons leger nog zooveel op te bouwen, dat alles wat het inzicht hierbij kan verhelderen onze volle belangstelling verdient.

C.

Oesterreich-Ungarns letzter Krieg 1914—1918. Siebenter Band, 1. Doppellieferung. Herausgegeben vom Oesterreichischen Bundesministerium für Landesverteidigung und vom Kriegsarchiv. Weenen 1937. Verlag der *Militärwissenschaftlichen Mitteilungen*, Liebiggasse 6. Prijs gebr. S. 50.—, geb. S. 60.—.

Deze dubbelaflevering van 208 bladzijden met 12 bijlagen opent het zevende en laatste deel van het O.H. stafwerk.

Het eerste hoofdstuk van Dr. h. c. GLAISE-HORSTENAU bespreekt de ontwikkeling der politieke verhoudingen in den winter van 1917 op 1918, waarin o. m. de vredesvoorstellen uit dien tijd de revue passeeren en den vrede van Brest-Litowsk en dien van Boekarest, alsmede den val van Czernin en het tanen van O.H.'s macht worden besproken.

Kolonel KISZLING behandelt vervolgens de militaire plannen van de beide oorlogvoerende partijen.

Het hoofdstuk over „de O.H.-weermacht in de 2 laatste oorlogsjaren” is van de hand van verschillende schrijvers. Het begint met een weinig opwekkend overzicht van de verliezen, welke die weermacht in 1917 en 1918 heeft geleden en van de wijze, waarop men heeft getracht die verliezen aan te vullen. Wij geven onderstaand tabelletje om te toonen, voor welke moeilijkheden volk en legerleiding in een oorlog komen te staan:

Tijdperk	gesneuveld	gewond	krijgsgevangenen	afgevoerd wegens ziekte
1 Aug. '14—1 Aug. '15	271.839	905.796	838.873	722.000
1 Aug. '15—1 Aug. '16	106.901	458.846	474.907	881.600
1 Aug. '16—1 Aug. '17	71.086	291.774	285.833	878.700
1 Aug. '17—einde	69.539	259.305	128.870	1.000.000

Merkwaardig is, dat de stellingoorlog met zijn materiaalslagen veel minder verliezen heeft veroorzaakt dan de bewegingsoorlog, hoewel de laatste met veel beter geoefende en geëncadreerde troepen werd gevoerd! *Wij raden bestudeering van dit leerzame hoofdstuk* (blz. 32 t/m 49) *zeer aan*.

Daarna wordt de laatste groote legerorganisatie van Mei 1917 uitvoerig besproken, eerst in het algemeen en daarna wapensgewijze, terwijl tevens de prestaties en moeilijkheden der oorlogsindustrie en het verkeerswezen worden behandeld. Twee korte, doch zeer belangwekkende gedeelten over „nieuwe strijdmethoden” (met de zeer overzichtelijke voorbeelden van aanvallen in den stellingoorlog op de bijlage 4) en over „geest en innerlijke waarde van het leger” besluiten dit waardevolle hoofdstuk (blz. 50 t/m 100).

Majoor b. d. CZEGKA bespreekt de bezetting van de Oekraïne (blz. 100 t/m 148) en behandelt achtereenvolgens den winter aan het Oostfront, den opmarsch in de Oekraïne en de opheffing van het voormalige front in het Oosten (sluit af half Mei 1918).

Kolonel KISZLING geeft een kort overzicht van het Duitsche offensief in Frankrijk, enkele andere schrijvers van de gebeurtenissen aan het Macedonische front, in Albanië en in Turkije (sluiten af in Mei of Juni 1918) (blz. 148 t/m 174).

Eveneens van Kolonel KISZLING is het hoofdstuk over „de laatste aanval van het O.H.-leger”, waarvan de dubbelaflevering evenwel alleen het begin bevat, n.l. een beschrijving van de winterperiode aan het Italiaansche front (Piave) en de plannen en voorbereidingen voor het Juni-offensief.

Over de verzorging en over de bijlagen weten wij — zooals altijd bij dit werk — niets dan goeds mede te deelen.

W.

SPANJE een voortzetting van de Russische revolutie? door Prof. Dr. L. H. GRONDIJS. Leiden 1937. *A. W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij N.V.* Prijs geb. f 2,90.

Prof. GRONDIJS is in onzen kring geen onbekende. Wie herinnert zich niet, uit woord of geschrift, zijn voortreffelijke lezing in de „Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschappen”, winter 1929/'30 over zijn ervaringen tijdens de Russische revolutie? Hij kent het verschijnsel „revolutie” niet enkel uit partijvergaderingen en propagandabrochures, doch uit eigen waarneming en is als weinigen toegerust om schijn van wezen te onderscheiden.

Als wetenschappelijk onderzoeker in het voorjaar van 1936 in Spanje aanwezig, maakte Schr. daar het uitbreken van den burgeroorlog mede en vertoefde daarna in beide Spanjes, het roode en het nationale. Zijn waarnemingen aan en achter beide fronten zijn thans in boekvorm neergelegd. Zij leeren niet alleen den ondergrond kennen van het drama, dat zich voor onze oogen afspeelt, doch bevatten ook verscheidene uit militair oogpunt interessante waarnemingen.

De vraag in den titel gesteld, beantwoordt Schr. met de woorden:

„Het is niet moeilijk om in de Spaansche revolutie, als anarchistische variante, de voortzetting te zien van de Marxistische revolutie in Rusland. In tactiek en praktijk van den klassestrijd, in de houding jegens den godsdienst, in soepelheid van samenwerking met verwante partijen, is de Spaansche revolutionair (ik bedoel natuurlijk de z.g. regeeringspartij) op zijn Russischen voorganger vooruitgegaan.”

C.

Panzerabwehr, eine Untersuchung über ihre Möglichkeiten auf Grund der Ansichten und Masznahmen des Auslandes sowie kriegsgeschichtliche Unterlagen, door Luitenant-kolonel WALTHER NEHRING, met een inleidend woord van den Generaal der Pantsertroepen LUTZ. Uitg.: *E. S. Mittler en Sohn*, Berlijn 1936. Gekartonneerd R.M. 2,—.

Overste NEHRING is een der scheppers van het Duitsche pantserwapen en van de organisatie der afweermiddelen en dus bij uitstek bevoegd een overzicht van laattst-bedoeld vraagstuk te geven. In kort bestek, verlicht met plaatjes en teekeningen, worden behandeld: de beginselen waarop het pantserwapen berust, de beginselen van de verdediging daartegen, de verschillende verdedigingsmiddelen, het optreden van den troep bij de pantserafweer, de organisatie en het tactisch gebruik daarvan, om met een aantal gevolgtrekkingen te eindigen.

Schr. ziet de pantserafweer zich ontwikkelen tot de volgende organisatie.

In de Compagnie per Sectie: een pantserafweer geweer („tankbuks”) of mitr. van 2 cm met paarden of manschappenttractie;

Per Bataljon, Regiment cavalerie, Afdeling art.: een sectie van 3—4 pantserafweerkanonnen met paarden- of motorttractie;

Per Regiment: een compagnie van 3 sectiën met motoraffuit;

Per Divisie: een afdeling van 2 compagnieën, een gemotoriseerde pioniercompagnie (met spring- en spermiddelen, w.o. mijnen) en een mitr. compagnie ($\frac{1}{2}$ lt., $\frac{1}{2}$ zw.);

Per Legerkorps: een anti-vev. afdeling van 3 compagnieën elk van 16—20 „Pantserjagers” en een pioniercompagnie als bij de divisie;

Als legertroepen: pantserafweer-eenheden bestaande uit Staf, Vbd. A., een compagnie pantserwagens, twee pantserafweerafdelingen als bij de divisie, een gemotoriseerd mitr. bataljon, een gemotoriseerd pionierbataljon met spring- en spermiddelen.

Wat betreft „pantserjagers” geeft Schr. als zijn meening, dat de ontwikkeling van een afzonderlijk type hiervoor (zooals bij de zeemachten de jagers zijn ontwikkeld tegen de torpedobooten) geen aanbeveling verdiend en men beter doet vechtwagens te nemen, die ook voor andere doeleinden bruikbaar zijn.

Wij bevelen deze beknopte en overzichtelijke studie, welke in kort bestek een overzicht van het geheele vraagstuk geeft, gaarne aan.

C.

UIT DE VAKPERS

DE BETEKENIS VAN WEGEN VOOR EEN MODERN LEGER.

H A U P T M A N N Dipl. Ing. S c h e r l geeft in „*Vierteljahreshefte für Pioniere*” een leerzame beschouwing over het Duitsche standpunt ten aanzien van het vraagstuk van den wegebouw in den modernen oorlog.

Alvorens hiervoor beginselen te kunnen vaststellen, is het echter noodig een overzicht te verkrijgen nopens:

a. de eischen, welke een sterk gemotoriseerd leger in het algemeen aan het wegennet stelt;

b. de eischen, waaraan in verband met het gestelde *sub. a* een weg moet voldoen;

c. de technische mogelijkheden voor wegeaanleg, in het bijzonder met het oog op den beschikbaren tijd.

In verband met de milliarden, die thans in Duitschland worden besteed aan den aanleg van autowegen, gaat schrijver na welke lessen hieruit zijn te trekken ¹⁾.

Als *voordeelen* van autowegen kunnen worden genoemd hunne groote verkeerscapaciteit, mede als gevolg van het ontbreken van gelijkvloersche kruisingen, en de groote toe te laten belastingen.

Hiertegenover staan echter de volgende *nadeelen*: hun kwetsbaarheid als gevolg van de vele viaducten;

de onmogelijkheid om elk gewild moment den weg te verlaten;

hun recht tracé, dat de vliegers in staat stelt al het verkeer op den weg waar te nemen en ze mede voor oriëntering te benutten.

Voorts geeft de bouw van deze wegen een indruk van den omvang der werkzaamheden, verbonden aan den aanleg van moderne wegen. Terwijl voor een gewonen steenslagweg kan worden aangenomen, dat 250 man in tien dagen een vak van 1 km kunnen maken, moet voor een autoweg op het 10-voudige worden gerekend, waarbij uiteraard geen sprake kan zijn van 2500 man/km, zoodat de tijdsduur noodgedwongen grooter zal zijn. Hieruit volgt, dat de aanleg van wegen met een groote capaciteit een zeer uitgebreide organisatie vordert.

Met zekerheid kan thans worden vastgesteld, dat de opmarsch van een modern leger afhankelijk is van een goed wegennet.

Hiervoor voert schrijver de volgende argumenten aan.

1. Het gros van de auto's van een leger is niet voorzien van *rupsbanden* en mitsdien niet in het terrein te gebruiken, doch alleen op verharde wegen.

2. Voor zijn aan- en afvoer is een leger grootendeels afhankelijk van *gevorderde* auto's, die niet voor legerdoeleinden zijn gemaakt. Het kenmerk van deze voertuigen is, dat ze steeds meer worden ingesteld op het gebruik van goede wegen en ongeschikt zijn om door het terrein te gaan. De civiele voertuigen worden van dag tot dag lichter en sneller, doch zulks sluit in, dat ze aan waarde voor het leger inboeten. Het leger heeft veel meer aan vrachtauto's, die met een snelheid van 30 km/uur door „dik en dun” heen rijden dan aan 6-tonners die een snelheid van 100 km/uur halen, doch op slechte wegen of in het terrein direct vastloopen ²⁾.

3. De taak van den dienst van den aan- en afvoer is verzaamd, aangezien de munitie-behoefte is vergroot en de zware auto's met bedrijfsstoffen ver naar voren moeten kunnen komen.

Wat zijn nu de behoeften aan wegen van een modern leger?

Hoewel hieromtrent nog weinig ervaringen zijn opgedaan, kan toch wel worden aan-

¹⁾ Op 1 Sept. 1936 waren 1000 km gereed en werd met de volgende 1500 km begonnen (v. B.).

²⁾ Zie in dit verband het streven in sommige landen op de auto-industrie drang uit te oefenen om voor zoover mogelijk auto's te vervaardigen, welke ook voor militaire doeleinden bruikbaar zijn. (v. B.)

genomen, dat voor den opmarsch en den aan- en afvoer *per legerkorps tenminste één weg voor opgaand en één voor afgaand verkeer noodig zijn.*

Schrijver toetst deze eisch aan het Duitsche wegennet, dat als een der dichtste van de wereld kan worden aangemerkt en komt dan tot de volgende conclusie.

Slechts op enkele wegen is verkeer in *beide richtingen* mogelijk. Nagenoeg steeds is voor een goede verkeersregeling de invoering van éénrichtingsverkeer noodzakelijk.

Gaat men aan de hand van verschillende Duitsche stafkaartbladen in gebieden met een groote bevolkingsdichtheid, en dus ook een zeer dicht wegennet, de situatie na, dan zijn de resultaten zeer teleurstellend.

Indien men voor een legerafdeeling met twee legerkorpsen in eerste lijn een opmarschstrook van 30 km breedte neemt, dan blijkt dat er in bedoelde gebieden slechts 3 wegen beschikbaar zijn. In vele gevallen is de toestand echter nog ongunstiger.

Wel blijkt bij een nadere bestudeering, dat veelal met korte verbindingswegen en rondwegen om bebouwde kommen de capaciteit van het wegennet aanzienlijk kan worden opgevoerd.

Ten aanzien van de eischen waaraan een weg voor aan- en afvoer moet voldoen, merkt schrijver op, dat deze voor alles een groote vastheid moet bezitten. Juist bij een langer gebruik onder ongunstige weersomstandigheden raakt een weg spoedig in verval. Bij de groote oefeningen worden veelal slechts weinig voertuigen ingedeeld en loopt alles goed, maar wanneer men eens den grooten tros van voertuigen, die nu eenmaal een leger moet volgen, zou inzetten, is het aan geen twijfel onderhevig, of er zouden allerlei moeilijkheden optreden.

De noodzakelijkheid zal dan blijken om zoo spoedig mogelijk de capaciteit van het wegennet op te voeren. Dit kan verkregen worden door verbetering der landwegen, verbreding van bestaande wegen (verharden der berm) en den aanleg van nieuwe wegen. In het laatste geval verdient de aanleg van een breeden weg met bijv. 9 m verhardingsbreedte de voorkeur boven een dubbelen weg met twee afzonderlijke verkeersbanen, elk van 6 m, zulks in verband met de aan de eerste oplossing verbonden besparing.

Wil een aan- en afvoerweg de zekerheid bieden, dat deze onder alle omstandigheden bruikbaar blijft, dan moeten daaraan hooge eischen worden gesteld, zoowel wat de fundeering als de deklaag betreft.

De aanleg van dergelijke wegen vordert echter een enormen aanvoer van materialen.

Schrijver noemt daaromtrent verschillende cijfers. Zoo is voor een eenvoudigen steenslagweg ten minste 350 kg/m² noodig. Voor een wegbreedte van 9 m wordt zulks per km 3150 t, of per 10 km een hoeveelheid, waarvoor 32 treinen, elk van 100 assen (20 t wagons), noodig zouden zijn.

Voorts wijdt schrijver nog een beschouwing aan de mogelijkheden voor den aanleg van betonwegen (nadeel lange verhardingstijd), asfalt- en teerwegen, grintwegen, alsmede het gebruik van asfaltemulsies op bepaalde zandwegen.

Samenvattende komt schrijver tot de conclusie, dat de beteekenis van de wegen voor een modern leger zoodanig is, dat aan dit vraagstuk evenveel aandacht moet worden besteed als aan de spoorwegen en mitsdien *wegentropen* even noodzakelijk zijn als *spoorwegtroepen*.

Vierteljahreshefte für Pioniere, November 1936.

v. B.

DE NEDERLANDSCHE OFFICIEREN IN ALBANIË, 1913/14

Geprikkeld door de hem gebleken omstandigheid, dat bij de jongere en jongste generatie Nederlanders de naam van Luitenant-kolonel THOMSON, gesneuveld bij *Durazzo* 15 Juni 1914, ternauwernood meer bekend is, besloot diens vriend de Heer S. A. REITSMA in 1936 zijn vacantiereis naar het land van den Zwartten Adelaar te richten. Deze reis gaf hem aanleiding tot een tweetal belangwekkende beschrijvingen in onderstaande tijdschriften, in laatstgenoemd tijdschrift rijk geïllustreerd.

Wij vestigen op deze beschrijvingen hier de aandacht, omdat het optreden van de Nederlandsche officieren belast met de reorganisatie van de Albaneesche gendarmerie daarin op overzichtelijke wijze is geschetst, waarbij uiteraard het licht in het bijzonder valt op Overste THOMSON, in *Albanië* vereerd als een der grondleggers van den Staat.

De artikelen van den Heer REITSMA zullen er ongetwijfeld toe bijdragen de belangstelling voor dezen buitengewonen figuur bij velen te verlevendigen en daarmede het nobele doel vervullen, dat Schr. zich bij zijn reisplan stelde.

„Haagsch Maandblad”, April/Mei 1937.

C.

„Spoor- en Tramwegen”, 1937.

SAMENWERKING TUSSCHEN ARTILLERIE, VECHTWAGENS, VLIEGTUIGEN EN INFANTERIE NAAR RUSSISCH INZICHT.

Hoewel het bij een aanval reeds niet gemakkelijk is de samenwerking infanterie—artillerie bevredigend te regelen, is het probleem nog heel wat ingewikkelder geworden sedert op het gevechtveld de beweging en wapenwerking van infanterie, artillerie, vechtwagens en vliegtuigen in harmonie moeten worden gebracht. Een inzicht in de wijze, waarop dit samenspel, voornamelijk dat tusschen de drie eerstgenoemde wapens, in Sowjet-Rusland wordt geregeld, geeft een divisie-oefening op de kaart, opgenomen in „*Artilleriski Journal*”, het orgaan van den I. d. A. van het Roode leger en weergegeven in onderstaand tijdschrift.

Een divisie in het zwaartepunt aanvallende op een voorbereide verdedigingsstelling beschikt organiek over een regiment veldartillerie (3 Afdn.) en is versterkt met een regiment zware legerartillerie (4 Afdn.) en een regiment korpsartillerie min een Afd. (rest 3 Afdn.). Totaal 10 Afdn. Tot *rechtstreekschen steun* der inf. worden bestemd 7 Afdn., waarbij twee der drie naast elkaar aanvallende regimenten door 2 Afdn. worden gesteund, terwijl het derde regiment (zwaartepunt) rechtstreekschen steun van 3 Afdn. ontvangt. De overblijvende 3 Afdn. vormen een groep voor vuren op grooten afstand w.o. art. bestrijding en andere opdrachten, welke bij ons in beginsel aan de D.G.A. ten deel vallen.

Voorts wordt de divisie gesteund door 4 bataljons vechtwagens (= vier maal 50—60 wagens), welke, overeenkomstig de Russische opvattingen (zie „*De Militaire Spectator*” 1936, blz. 38), als volgt worden gegroepeerd.

Ingedeeld worden *bij de infanterie*: bij één regiment een compagnie (16—20 wagens) bij een ander regiment een bataljon min een compagnie (rest twee Compn.) en bij het derde regiment (zwaartepunt) een bataljon. De R.Cn. verdeelen de onder hun bevelen gestelde vechtwagens in twee groepen, n.l. *vechtwagens ter begeleiding van de infanterie* en *vechtwagens ter bescherming van de infanterie*. Eerstbedoelde wagens worden onder de bevelen van B.Cn. en, bij uitzondering, van C. Cn. gesteld. Zij zijn bestemd om, in nauwe samenwerking met de infanterie, de vuurorganen, die de aanvallende infanterie rechtstreeks bedreigen, te onderdrukken. Zij vormen dus gemechaniseerde „begeleidende artillerie” en mitrs. Laatstbedoelde wagens blijven onder bevel van den R. C. en treden op als gemechaniseerde „artillerie voor algemeene opdrachten”, d.w.z. zij hebben tot taak gedurende den aanval de infanterie te beschermen door het onderdrukken van vuur uit punten, waaruit de vijand, gebruik makende van de groote dracht van zijn wapenen, met vuur van zw. mitrs., mr. e.d. de aanvalsinfanterie bestookt. Deze wagens moeten de infanterie daartoe dus op eenige honderden meters voorafgaan.

De beide overblijvende bataljons vormen, onder één der B. Cn., de *groep ver werkende vechtwagens*. Deze groep blijft onder rechtstreeks bevel van den D. C. en heeft tot taak, zonder zich op te houden, door 's vijands hws. heen te stooten en de vijandelijke art. aan te grijpen.

Er moet naar worden gestreefd, dat de drie vechtwagen-echelons (ver werkende, beschermende, begeleidende) hun wapenwerking gelijktijdig over de geheele diepte van 's vijands stelling doen gevoelen, op het oogenblik dat de infanterie haar uitgangsstelling verlaat. Hiertoe moeten bedoelde echelons dus achtereenvolgens vóór de infanterie den aanval inzetten. De aanvalstijden moeten zoodanig worden berekend, dat de ver werkende vew. de vijandelijke artillerie kunnen hebben bereikt en de beschermende vew. ongeveer ter hoogte van de stoplijn zijn gekomen op het tijdstip, dat de inf., onmiddellijk voorafgegaan door de begeleidende vew., voorwaarts gaat.

Tegen een modern bewapenden tegenstander is de tijd echter voorbij, dat vew. door een hws. kunnen jagen zonder artilleriesteun. De samenwerking artillerie—vechtwagens dient op grond van het aanvalsbevel, nauwkeurig te worden voorbereid.

Op den cp. van den D. A. C. komen hiertoe allereerst bijeen: de D. A. C. met officieren van het art. commando, de Cn. van de art. groepen tot rechtstreekschen steun, de C. van de art. groep voor vuren op grooten afstand en de C. van de groep ver werkende vew. Laatstbedoelde C. wijst in het terrein aan hoe hij zich den aanval van zijn groep voorstelt, legt te terreindeelen vast waarin hij beschermend vuur der art. wenscht en geeft de lijnen aan, waarvan het bereiken door seinen zal worden kenbaar gemaakt. Hij berekent den tijd, welke zijn wagens noodig hebben om 's vijands frontlijn te bereiken (20 km/u) en dien om van daar in de art.stelling te komen (12 km/u, vermeerderd met den vermoedelijken tijd noodig om weerstand te overwinnen). Op grond van een en ander wordt het *vuurplan tot steun van de ver werkende vew.* opgemaakt.

De Cn. van de art. groepen voor rechtstreekschen steun verstaan zich vervolgens met de Cn. van de groepen vew. ter bescherming van de inf. en met de Cn. van de groepen inf. + begeleidende vew.

Hoe op grond hiervan het vuurplan voor bedoelde art. groepen tot stand komt, is niet duidelijk aangegeven. Vermoedelijk wordt een *vuurplan* gemaakt tot steun van de beschermende vew. en een *vuurplan*, tot steun van de inf. met haar begeleidende vew. dat slechts in werking treedt indien en voor zoover de inf. met haar begeleidende vew. nog ernstigen weerstand ondervindt en om vuursteun vraagt. Een zoodanige regeling is althans voorzien in het Fransche voorschrift „*Tactique des grandes unites*” (1936), dat betreffende het hier besprokene veel overeenkomst met de Russische inzichten vertoont.

Tijdens den aanval moeten de samenwerkende wapens nauw verband houden. Allereerst de *vér werkende vew. met de art. voor vuren op grooten afstand*. De C. van laatstbedoelde groep moet daartoe de beweging van de vew. voortdurend doen waarnemen. Voorts wordt de verbinding onderhouden door vuurwerkseinen, radiografisch en door verbindingsvliegers. Op overeenkomstige wijze wordt de verbinding onderhouden tusschen deze art. en de inf. met haar begeleidende vew. Op waarneming — welke in de meeste Nederlandsche terreinen zoo uiterst bezwaarlijk is — wordt hierbij de nadruk gelegd.

Tenslotte bestaat radiografische gemeenschap met de *gevechtsvliegtuigafdeelingen*, die zich met hun bommen keeren tegen weerstanden, welke het oprukken van de vechtwagens blijken te belemmeren.

Het vorenstaande toont, welk een samengesteld geheel een hedendaagsche aanval vormt en doet wel inzien, dat improvisaties hier tot mislukking moeten leiden. *De verbetering en uitbreiding van het materieel dwingt tot opvoering van kennen en kunnen bij het personeel.*

„Militär Wochenblatt”, 25 Dec. 1936.

C.

DE OPLEIDING TOT RESERVE-OFFICIER IN HET DUITSCHE LEGER.

De weg tot reserve-officier staat ieder open, die getoond heeft de noodige militaire- en karaktereigenschappen te bezitten en voldoet aan de eischen, die, wat betreft levensopvatting, levenswandel en geordende maatschappelijke staat, aan een officier moeten worden gesteld. Het bezit van bepaalde diploma's is niet vereischt.

Aanwijzing tot *adspirant-res.-officier* geschiedt na voltooiing van arbeidsdienstplicht (1 jaar) en militaire eerste oefening (twee jaar). Gedurende deze drie jaar heeft men gelegenheid de geschikten te onderkennen. Zij worden alsdan benoemd tot „*Gefreiter der Res.*”

In het tweede jaar na hun aanstelling volgen deze adspiranten een cursus van 6 weken, waarin zij worden opgeleid tot Groeps- (Stuks-, enz.) C. De geschikten worden aangesteld tot „*Unterofficier der Res.*”

In het derde jaar volgt een cursus van 6 weken ter opleiding tot Sectie C., enz. en aanstelling tot „*Feldwebel (Wachtmeister) der Res.*”

In het vierde of vijfde jaar volgt weder een cursus van 6 weken, waarin de geschiktheid tot res. tweede luitenant kan worden verworven.

Zij die deze geschiktheid bezitten, moeten zich onderwerpen aan een *stemming* te houden door de actieve officieren van hun regiment, ter beantwoording van de vraag of de candidaat waardig is in dit korps te worden opgenomen. Is deze vraag bevestigend beantwoord, dan volgen voordracht en aanstelling tot „*Leutnant der Res.*” (in het 6de of 7de jaar na aanvang militairen diensttijd).

Gedurende het huidige overgangstijdperk zijn maatregelen getroffen ter opleiding van res. officieren uit de actieve- en res. officieren van het oude leger.

De *voortgezette opleiding* geschiedt als volgt:

Ieder res. officier moet in de eerste 6 dienstjaren als zoodanig *twee cursussen* volgen, één ter verdere opleiding tot Sectie C., enz. en één ter opleiding tot Comp. (Bt., Esk.) C. Een dergelijke cursus is verdeeld over twee jaar, in elk dezer jaren vallen 10 avondlessen en 5 terreinoefeningen.

Degenen, die in aanmerking komen voor bevordering, moeten een „*bevorderingsoefening*” onder de wapenen meemaken van 6 weken en kunnen, bij volledige geschiktheid tot C.C. (Bt. C., Esk. C.), worden benoemd tot „*Oberleutnant der Res.*”, bij gebleken bruikbaarheid voor B.C., enz. tot „*Hauptmann der Res.*” en bij volledige geschiktheid voor B.C., enz. tot „*Major der Res.*”

De majoorsrang is de hoogst bereikbare rang.

Militär Wochenblatt”, 4 Sept. 1936.

C.

DWAALWEGEN BIJ DEN PANTSERAFWEER.

In een reeks artikelen geeft de bekende Duitsche Schrijver SOLDAN, zijn inzichten weer omtrent invloed en bestrijding van pantsereenheden, welke blijk geven van originaliteit en afwijken van hetgeen veelal wordt verkondigd.

Pantserdivisiën acht Schr. *wapens voor het gunstige oogenblik, de goede gelegenheid*, die, samengekoppeld met gemotoriseerde infanterie en artillerie en — „conditio sine qua non” — in nauwe samenwerking met luchtstrijdkrachten, tegen flank en rug van een tegenstander kunnen optreden. Het terrein is hierbij van overwegenden invloed. Een beslissende rol zullen zij slechts kunnen spelen indien de vijand door een infanterie-aanval is geschokt en gebonden. Zij treden dus geheel in de plaats van de oude slagruiterij.

De *infanterie blijft het hoofdwapen*, zij alleen kan de overwinning bevechten. Evenmin als men vroeger de infanterie in de eerste plaats organiseerde om cavalerieaanvallen af te slaan, moet men haar nu in de eerste plaats organiseeren als afweerwapen tegen gepantserde eenheden. Voorop moet staan het streven om de infanterie-divisiën de noodigste *aanvalskracht* te geven. Schr. wil hiertoe denzelfden weg inslaan, die in Italië reeds is ingeslagen. Per bataljon 3 batterijen (12 stukken) ig., die in de eerste plaats aanvals-artillerie zijn en tevens kunnen worden gebruikt tegen vechtwagens. Het bataljon wordt dus een gemengde infanterie-artillerie eenheid. De zware mitrs. wil Schr. over de compagnieën verdeelen, het regiment echter een comp. van 12 zeer zware mitrs. geven, geschikt voor vliegtuig en tankbestrijding, zoowel als voor onderdrukkingsvuur op het zwaartepunt van den aanval. Voorts wil Schr. per divisie organiek een bataljon vechtwagens indeelen, eerst wanneer dat is geschied mag, naar zijn oordeel, over pantserdivisiën worden gedacht.

Aan het slot van zijn artikelen verklaart Schr. tal van bewijzen van instemming te hebben ontvangen, van hen, die, evenals hij „sich dagegen wehren, dasz man sich infolge der Gefahr feindlicher Panzerangriffe ausschlieszlich nach Abwehrmitteln umsieht, anstatt an dem Angriffsgedanken fest zu halten”.

„Deutsche Wehr”, 1936, nr. 14—22.

C.

Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij

Ham, Rookvleesch, Ossentong, Saucise de Boulogne, Hoofdkaas, Rolpens, Zult, Rookworst enz.

WED. VAN BEKKUM & ZONEN

Nieuwe Gracht 78, Tel. no. 10752, Utrecht

REEDS JAREN LEVERANCIER VAN HET LEGER

J. HERMANS — HENDRIKX

KALDENKERKERWEG 34 - VENLO

TELEFOON 3283

Adres voor

fijne broodsoorten

Koopt een mooie houten pijp in de

„**PIJPENBAZAR**”

daar is de keuze geweldig en de prijzen vanaf 20 ct. FIJNE SIGAREN EN SIGARETTEN. Tabak vanaf 15 cent per half pond. Aanbevelend,

WED. H. J. BAKKER—HERMANS
VLEESCHSTRAAT 63 — VENLO — TEL. 3595

N.V. H. GADELLA

UTRECHT

HAMBURGERSTRAAT 38 - TELEFOON 11585

Teekenbehoefden - Vulpenhouders

H. LAMBERTS-FAESSEN - VENLO

PARKSTRAAT 15A — TELEFOON 703

**Brood-, Bescuit- en Banket-
bakkerij. Annex Koloniale waren**

„Huis van vertrouwen”

voor degelijk schoenwerk. Groote sorteering van alle soorten schoenen en sportartikelen.

P. JONKERGOUW - HELV. WEG 36
VUGHT, TELEFOON 2152